Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. ◉ № 164 (7. 253) ◉ 1990 йил 23 июль, душанба ◉ Баҳоси 3 тийин.

ОДАМЛАРДАГИ ИШОНЧНИ ТИКЛАЙЛИК

Суҳбатдошимиз—КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

Бугунги кунда Ўзбекистон мураккаб даврни бошидан кечирмоқда. Мазкур жумҳуриятда ниҳоятда кўп муаммолар йиғилиб қолган. Бунда иқтисодий тараққиётдаги нуқсонлар ҳам, маъмурий буйруқбозлик системаси юзага келтирган айрим раҳбарларнинг суиистеъмолчилиги ҳам ва шу туфайли, тўғридан тўғри айтиш керак, аҳоли кўпчилигининг қашшоқликда яшаётганлиги ҳам, миллатлараро муносабатлардаги кескинликнинг қалқиб чиқаётганлиги ҳам бор... Шу боис, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи котиби И. А. Каримов билан суҳбатимиз республика партия ташкилотининг ҳозирги шароитдаги биринчи навбатда бажарилиши керак бўлган вазифалар атрофида бўлди.

— Ислом Абдуғаниевич, биз сиз билан партиянинг XXVIII съездида учрашган эдик. Сиз съезд ишида нималарни алоҳида қайд этиб ўтишни истардингиз! Таъбир жоиз бўлса Москвадан қандай янгиликлар билан қайтдингиз!

— Қайд этишим лозим бўлган биринчи нарса шуки, съезд етарли даражада яхши тайёрланмаган. Сиз мен сингари эҳтимол айнан съездда энг муҳим қарорлар ишлаб чиқилиши мумкин деган фикрдан узоқдасиз. Бунинг учун олдин бир қатор учрашувлар, кенгашлар ўтказилиши, жамоат фикри, иттифоқдош жумҳуриятлардаги, бошланғич партия ташкилотлардаги, энг аввало, бугунги кунда вазият айниқса ташвишли бўлган минтақалардаги кишиларнинг аҳволи обдон ўрганилиши керак. Бизда эса бундай бўлмади. Съездда у ёки бу масалалар юзасидан ҳис-туйғулар авжига чиққанлиги ҳам шундан. Муаммоларнинг моҳияти юзасидан фикр юритилмай, кўпинча нотиқлар масала моҳиятини субъектив тушунишларидан шундай бўлди.

Партияни янгилаш бўйича секция ишини олиб кўрайлик. У менинг назаримда энг муҳим секциялардан бири эди. Ҳатто рисоладагидек ташкил этилмади. Ҳоҳловчи кишиларнинг ҳаммаси сўзга чиқишди. Ҳаммага, ифодали қилиб айтадиган бўлсак, бор гапларини тўкиб солишларига имконият яратилди. Кўпроқ гапираверишсин деган фикрга борилган бўлса керак. Хўш, ундан кейинчи?

Шундай бўлсада, съезднинг ўн уч иш куни беҳуда кетмади. Ундаги муҳокаманинг ҳар бир янги босқичи нуқтаи назарларни бирбирига яқинлаштирди, қандайдир яхлит хулосаларни ишлаб чиқишга кўмаклашди. Бу хулосалар муайян даражада кўпгина оқимлар учун умумий бўлади, партия ташкилотларининг бундан буёнги фаолиятига асос солади.

Имоним комилки, халққа ижтимоий ва миллатлараро инқироздан ишонарли тарзда чиқиш йўлини кўрсатган партиягина кучли бўлади ва у халқ кўз ўнгида обрўли бўлади. КПСС дастуридаги Литва Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи котиби В. Швед тўғри таъкидлаб ўтганидек, партиянинг мақсадлари, унинг программаси халқ учун жозибали бўлиши керак. Ана шундагина халқ унга ишонади, шу партиягина янгиланиши, халқни ўз ортидан эргаштириши мумкин. Акс ҳолда агар биз, одамларни иш билан ишонтира олмасак, у ҳолда партиянинг узилкесил парчаланиб кетишига, демакки, мамлакатнинг ҳам парчаланиб кетишига борамиз. Ҳа, бугунги кунда бизнинг кўпмиллатли давлатимизни бириктириб турган ягона куч — бу КПССдир.

— Сиз бугунги кунда партия бошидан кечираётган қийинчиликлар сабаби аслида нимада деб ўйлайсиз!

— Аниқ позиция, собитқадам иш ва ягона идеология йўқ. Гарчи ўртоқ Медведев съездда бунинг нотўғри эканлигини узундан-узоқ гапириб исботлашга уриниб кўрса-да аслида шундай. Умуман олганда унинг нутқи кўпроқ лекцияга ўхшаб кетди. У ҳисобот эмас. Нотиқ КПСС идеологиясининг мақсадлари ва вазифаларини қандай тушунишини гапириб берди, холос. Мана оддий саволлар: Нима учун идеологиянинг мақсад ва вазифалари нималардан иборат эканлигини тушунишини конкрет ишларда амалга оширмади? Нима учун тилда бошқаю ҳаётда бошқача бўлди? Райкомдан тортиб Марказий Комитетгача бўлган партия комитетлари кучсизлигини нима деб изоҳлаш керак? Бундай ва бошқа кўплаб саволлар жавобсиз қолди. Одамлар кўп масалаларда далилсиз, исботсиз ўзини бадном этишларида йўл қўювчи партияга ҳурмат билан қарашлари мумкинми?

— Айтайлик, бу сўзларда ўтмишни қўмсаш йўқми! У пайтларда партия барча ишларни буйруқ билан бажартирарди.

— Келинг, ҳақиқат кўзига тик боқайлик. Ҳозир мамлакатда ҳамма нарса жадаллик билан вайрон бўляпти. Биз битта системани буздик. Лекин унинг ўрнига бошқасини яратмадик. Хўш, ўзи нима гап деб сўралса, негадир биз, партия ходимларини қаттиққўлни соғиниб қолдингизми, шуни қўмсаяпсизми деб айблай бошлайдилар. Бизни бу қаттиққўл билан қўрқитишларини бас қилайлик. Менинг фикримча, интизом ва тартиб ҳар қандай демократиянинг асосий элементларидан биридир. Бусиз демократия сақланиб қололмайди. Шу боис мен агар партия социалистик идеаллар йўлида барча соғлом кучларни жипслаштиришни таъминлай олсагина, ўз сиёсатини изчиллик ва қатъият билан ўтказсагина, ана ўшанда одамлар уни етакчи фирқа деб тан оладилар деб ҳисоблайман.

— Бугунги кунда жипслашув тўғрисида жуда кўп гапириляпти. Аммо гап-сўздан нарига ўтилмаяпти. Сиз бу сўзнинг маъносини қандай тушунасиз!

— Шиорлардан ҳаракатларга ўтиш керак, бунга қўшиламан. Фақат ишгина одамларни бирлаштиришга қодирдир. Мужмал истиқбол эса беҳуда. Бироқ, олдин биз қандай ишларни бажаришимиз ва уларни қайси муддатларда адо этишимиз кераклигини аниқ-равшан тасаввур этишимиз керак.

Мана, биз ўзимизда Ўзбекистонда конкрет программани ишлаб чиққанлигимизни айтишим мумкин. Сохта камтарлик туйғусисиз шуни сездикки, халқ уни қўллаб-қувватлади. Кейинги пайтларда биз нималар қилдик? Одамларга ер бердик. Ўзбекистон шароитида ҳар бир оилада ўртача 7—8 киши, айрим жойларда эса ундан ҳам кўпроқ аъзо борлигини, неча ўн йиллар давомида уй-жой муаммоси ҳам, озиқ-овқат масалалари ҳам ҳал этилмай келинаётганини ҳисобга оладиган бўлсак, ер бермасдан илож йўқ эди. Биз қарор қабул қилиб, бугунги кунда ҳар бир оилага 0,25 гектардан ер берилишига кафолот бердик. Ҳозирдаёқ бир миллион олти юз минг оила қарийб 165 минг гектар ер олди. Бу шахсий томорқа хўжаликлари майдонини қарийб икки баравар кўпайтирди. Бундан Совет ҳокимияти заифлашгани йўқ... Аммо дадил айтиш мумкинки, бу йил жумҳурият бозорларида сабзавот энг арзон нархда сотилмоқда. Масалан, бир килограмм помидор 40 тийин.

Бошқа бир мисол келтираман. Мактабларимизда 4,5 миллион бола ўқийди. Биз биринчидан тўртинчи синфларгача ҳаммани бепул овқатлантиришни жорий этдик. Колхозлар ва совхозлар мактабларга, шунингдек, касалхоналар ва болалар муассасаларига етказиб берадиган маҳсулотларни харид планларига киритдик. Бундан ҳамма мамнун. Хуллас, биз одамлар манфаатларидан келиб чиқиб, кўпгина етилган муаммоларни кишилар, улар ҳуқуқларининг фойдасига кўриб чиқдик.

Маънавий соҳа ҳам назаримиздан четда қолмади. Бизда Наврўз деган байрам бор. У Ўрта Осиёда, айниқса Шарқда мусулмон дини жорий этилмасдан анча олдинроқ ҳам нишонланган. Бизда беш йил олдин бу байрамни тақиқлаб қўйишди. Биз бу тақиқни бекор қилдик. Биласизми, бу йил Наврўз ниҳоятда зўр ўтди. Унда деярли ҳамма — ўзбеклар ҳам, тожиклар ҳам, руслар ҳам, украинлар ҳам, бошқа миллат кишилари ҳам қатнашдилар. У ҳар бир халқ вакиллари бирбирларига ўзларининг дўстона муносабатларини изҳор этган кун бўлди. Бу маълум воқеалардан, миллатлараро нифоқ кўринишлари содир бўлгандан кейин ниҳоятда муҳим эди. Ахир бу воқеаларда халқ қатнашгани йўқ. Уларда муайян кишилар, таъбир жоиз бўлса, алданган, гангиган шахслар қатнашди, холос. Сезган бўлсангиз, миллий негиздаги барча тўқнашувлар ягона сценарий бўйича бўляпти. Биз шу пайтгача шу сценарийнинг муаллифларини ҳали қидириб топганимиз йўқ. Мазкур воқеаларга сиёсий баҳо берилмас экан, ўйлашимча, муаммо ҳал этилмай қолаверади. Касаллик эса авж олиб борган сари зўраяверади. Сиёсий усуллар зарур.

Яна бир муҳим масала. Кўпгина жойларда, шу жумладан съездда ҳам партияни танқид қилиш тўғрисида гапирилмоқда. Бизнинг муҳолифларимиз нималар эвазига ўзларига обрў орттирмоқдалар? Улар йўл қўйган хатоларимиздан фойдаланишмоқда. Биз қандайдир даражада ўзимизнинг ман этиш усулларимиз билан, ишнинг зўравонлик йўллари билан ўзимизни халққа қарши қўйиб хатога йўл қўйяпмиз. Тасаввур қиласизми, ҳозир кўпгина муҳолифларимиз ташвишга тушиб қолдилар. Чунки улар ҳал этилмаган ўткир масалаларни пеш қилиб ўзларини норасмий саркор деб юрган эдилар. Бу муаммолар амалда ҳаммаси ҳал этилаётгани туфайли халқ уларнинг кетидан эргашмай қўйяпти. Хулоса қилиб айтганда, КПСС фақат сиёсий усуллар билангина халқ ўртасида обрў-эътибор қозониши мумкин. Бошқа йўл йўқ. Одамларни ҳозирдаёқ боқиш, кийинтириш зарур. Қуруқ шиорлар даври ўтди.

— Матбуотда жумҳуриятда хусусий мулкчилик дадиллик билан жорий этилаётганлиги хабар қилинди...

— Мен мулкчилик шаклларини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш соҳасида қўл қовуштириб ўтирганимиз йўқ, дегим келади. Бугунги кунда маҳаллий саноатда учта хусусий корхона ташкил этилди. Улар миллий мусиқа асбоблари, миллий уй-рўзғор ашёлари ишлаб чиқармоқдалар. Қишлоқлардаги барча майда маиший ва савдо нуқталарини ҳам хусусий кишиларга бериш керак деб, ҳисоблаймиз. Бошқача айтганда, ҳаётда анчадан бери мавжуд нарсаларни амалда эътироф этиш, очиққа чиқариш керак. Замонавий фермерлар ва шахсий ёрдамчи хўжаликлар эгаларининг уюшмасини вужудга келтириш устида ҳам иш олиб боряпмиз. Негаки, жумҳуриятда етиштирилаётган озиқ-овқат маҳсулотларининг 40 фоизини шулар етказиб беряпти, ахир.

— Янги шарт-шароитлар жумҳурият партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари иш услубига таъсир этдими!

— Партия ташкилотлари ўзларининг қўлдан бераётган обрў-эътиборини яна қайтариб олаётганлиги шубҳасиздир. Одамлар ва партия ташкилотлари ўртасидаги тафовут қисқариб боряпти. Лекин қон-қонимизга сингиб кетган, айтишим мумкинки, шундай бир ирсий касаллик борки, у партия ходимларининг оёқ-қўлини чандиб ташлаган. Улар ҳамон эски андозаларда яшаяптилар. Шаҳар ва район партия комитетлари ўзлари неча йиллар давомида қўлда тутиб келган ҳокимиятни бергилари келмаяпти. Барча масалалар кечагина райкомда ҳал этилган бўлса-ю, эндиликда маҳаллий совет хўжайин? Бу қандай гап! Демак, уларга энди иш қолмади, деб ҳисоблашмоқда баъзилар... Бу касалликни тузатиш учун вақт керак деб ҳисоблайман.

— Съездда КПССни миллий белгиларига қараб айрим-айрим қисмларга ажратишга уринишлар тўғрисида ташвиш билан гапирилди. Партияда муносабатларнинг қандай модели сизга кўпроқ ёқади!

— Шахсан мен КПСС иттифоқдош жумҳуриятлар Компартиялари иттифоқи бўлиши керак деб ҳисоблайман. Сабаб? Ҳозир асослаб бераман. Сиёсий ҳисоботда ҳар бир жумҳурият суверен давлат эканлиги, бу жумҳуриятлар ўз ҳудудларида марказга ихтиёрий равишда берилган масалалардан бошқа барча муаммоларни ҳал этадилар деб айтилди. Гап шундай экан, иттифоқдош жумҳуриятлар Компартияларининг ҳозирги аҳволи юқоридаги хулосага асло тўғри келмайди. Негаки, улар амалда ҳозир КПССнинг территориал бўлимларига айланиб қолган. Дарвоқе, жумҳуриятлар Компартиялари Марказий Комитетлари билан обкомлар ўртасида, айтайлик, катта фарқ йўқ. Уларнинг мақоми деярли бир хил. КПСС Марказий Комитетидаги айрим шахслар уларни шу шаклда сақлаб қолишни истаётганга ўхшайдилар. Уларнинг фикрича, шундай бўлса иш қилиш ҳам, буюриш ҳам ўнғай кечади.

У ҳолда ўз-ўзидан савол туғилади: суверинитет ва кўп партиялилик шароитларида биз вазифаларимизни қандай бажарамиз? Эпчил йўлни қандай ўтказамиз, маҳаллий аҳоли ва маҳаллий шарт-шароитларнинг ўзига хос хусусиятларини қандай ифодалаймиз, одамларнинг обрў-эътиборини қандай қозонамиз? Агар аҳвол эскича қоладиган бўлса мухолифларимиз биз, коммунистларга нисбатан ғалаба қозонишларига кўпроқ имконият яратилади. Негаки, биз халқ билан бирга, халқ учун курашамиз деймизу, аммо унга ҳеч нима бера олмаймиз. Сабаби — етарли ҳуқуқларга ва эркин ҳаракатларга эга эмасмиз.

Бугунги кунда жумҳуриятларнинг Компартиялари ягона Уставга, КПССнинг умумий программасига амал қилишлари ва Марказий Комитет йўлидан боришлари керак. Бу менинг чуқур ишончимдир. Бироқ, тактик масалалар, кадрлар, молия масалалари ва бошқаларнинг ҳаммаси жойларнинг ўзида ҳал этилиши керак. Акс ҳолда эрта-индин бизда ҳам юзага келадиган кўп партиялилик шароитида биз заифлашиб қолишимиз мумкин.

— Ислом Абдуғаниевич, Сизнинг ўй-фикрларингизга кўпроқ жумҳурият Компартияси Марказий Комитети Биринчи котиби лавозимими ёки Ўзбекистон Президенти лавозими кўпроқ таъсир қилади! Умуман сиз лавозимларни бир-бирига қўшиб олиб бориш масаласига қандай қарайсиз!

— Келинг, объектив вазиятни ҳисобга олайлик. Бугунги кунда Президент ўз Фармонлари бажарилишини ташкил этишга қодир системага эга эмас экан, у амалда фақат қарорлар қабул қиладиган, бироқ, уларни амалга оширишга кафолат бермайдиган шахсга айланиб қолади. Муаммонинг нозиклиги ҳам мана шунда.

Айни пайтда эса ишлаётган структура бор. Нима деб аталса ҳам партия системаси юқоридан пастга қараб яхши ташкил этилган. Президент мана шу иккинчи, партиявий ҳокимиятдан ўз қарорлари бажарилиши ва улар устидан назоратни ташкил этиш учун фойдаланар экан, у кўпроқ натижага эришишга қодир бўлади.

Съездда лавозимларни бирга қўшиб олиб бориш имконияти йўқлиги тўғрисидаги гапсўзларда муаммони чуқурроқ ўрганишдан кўра кўпроқ ҳис-туйғулар ҳукмронлик қилди. Бугунги кунда реал ҳокимият партия ташкилотларидан совет органларига берилаётган бир пайтда лавозимларни бирга қўшиб олиб бориш сақлаб қолиниши керак. Бу менинг қатъий фикрим. Акс ҳолда бу жараён партия ва совет органлари ўртасидаги зиддиятга айланади. Ҳар бир томон уни ўзи томонга торта бошлайди. Биз буни унутмаслигимиз лозим.

— Ўзбекистон Компартиясининг яқинда бўлиб ўтган съездида оммавий ахборот воситалари шанига анчагина танқидий фикрлар билдирилди. Бу сизнинг матбуотга муносабатингизни ифодаламайдими!

— Менинг фикрим шундай: матбуот билан мулоқотда бўлиш керак. Матбуот билан ишлаш ва ҳеч бўлмаганда журналистларни ўз ҳақлигингга ишонтириш зарур. Бизда эса баъзан шундай бўлади: мақола чиқади, у эса бир қатор сабабларга кўра бизни қониқтирмайди. Шундан кейин биз ўша заҳоти мақола муаллифларини ўз душманларимиз деб била бошлаймиз. Мен танқидга яхши, адолатли дўст сифатида муносабатда бўлиш керак деб ҳамиша ҳисоблаб келганман. Бундай дўст эса ҳақиқатни кўзингга тик қараб айтади.

Журналистлар орасида шундайлар ҳам борки, улар ҳақиқатга эмас, балки айрим шахсларга хизмат қиладилар. қандайдир гуруҳларнинг, уруғ-аймоқларнинг манфаатларини ифода этадилар. Бу эса бошқа масала. Бу ўринда матбуот раҳбарларининг ўзлари ўз ходимлари ҳақида хулоса чиқариб олишлари керак.

Мен эса миллий муносабатларни ёритишга ниҳоятда эҳтиёткорлик билан, етти ўлчаб бир кесиш асосида ёндашиш керак деб матбуотга маслаҳат бераман. Масалан, Ўзбекистон халқи нохолислик, нотўғри муносабатлар мавжудлигини яққол ҳис этмоқда. Асл воқеалардан бехабар одамларда гўёки бизнинг жумҳуриятимизда яшовчи ҳар икки кишининг бири муттаҳам, порахўр, ўғри деган тасаввур пайдо бўлиши мумкин. Амалда эса аҳолининг кўпчилиги қашшоқликда яшамоқда. Бундан ташқари сен бир халқ тўғрисида ёзяпсанми, шу халққа ҳурмат билан муносабатда бўлишинг керак. Менинг назаримда бу бир-бирини ўзаро тушуниш учун энг асосий шартдир. Журналист бир халқ тўғрисида ёзаётган бўлса, шу халқни ҳурмат қилмас экан, у билан истайсизми-истамайсизми ҳақиқатдан йироқ образларни яратади.

Суҳбатни А. ШИНКИН олиб борди.

(«Правда» 1990 йил 21 июль).

МУВАФФАҚИЯТ ЙЎЛИ—ЯНГИЛАНИШ

◉ Жумҳуриятимизда КПСС XXVIII съезди делегатларининг меҳнаткашлар, жамоатчилик вакиллари билан учрашувлари бўлиб ўтаяпти. 20 июлда Тошкент шаҳар партия комитетида партиявий анжуманда иштирок этган бир гуруҳ тошкентлик делегатлар шаҳар партия, совет, комсомол ва хўжалик фаоллари билан учрашдилар. Тўпланганлар ҳузурида КПСС XXVIII съезди делегати, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи котиби, Тошкент шаҳар Советининг раиси А. И. Фозилбеков нутқ сўзлади.

КПСС XXVIII съезди ўз ишини якунлаганлигига атиги бир ҳафта бўлган бўлса ҳам, — деб таъкидлади у, — ҳаётимиз суръати тезлик билан ишга киришишимизни тақозо этмоқда. Ана шу суръатни съезднинг ўзи белгилаб берди. У ердаги тиғизлик, кураш эҳтироси ишларни пайсалга солиб бўлмаслигини яққол кўрсатди.

Съезд қайта қуриш жараёнига киритган стратегик характердаги ўзгартишлар барча даражадаги партия комитетларида чуқур таҳлил этилиши, ҳар тарафлама ўрганилиши керак, албатта. Ҳозир эса съезд қарорлари асосида коммунистлар, барча тараққийпарвар кучлар ғайратини жамиятни янгилашга қаратиш керак.

Лекин энг аввало съездга, унинг резолюция ва ҳужжатларига ўз муносабатларимизни белгилаб олишимиз лозим. Зеро, ҳамма нарсани ўйламай ёппасига маъқуллаш даврлари ўтиб кетди. Бизда XXVIII съезддек съезд бўлмаган эди. Унда жамиятимизда бўлгани каби фикрлар хилма-хиллиги ўз ифодасини топди. Ҳар биримиз бирор нарсани маъқулладик, бошқа нарсаларга танқидий муносабатимизни билдирдик, баъзи нарсаларни эса қораладик. Бу — ажабланарли эмас. Съездда мамлакатимиздаги мураккаб сиёсий ва ижтимоий-иқтисодий вазият ўз ифодасини топди. Шу сабабдан партиявий анжуман делегатлари ўзларининг фавқулодда масъулиятларини ҳис этиб турдилар. Улар бугунги кун энг ўткир саволларга жавоб бериши кераклигини билардилар.

Буларнинг ҳаммаси съездда мунозара кескинлигини, ошкораликни, аёвсиз танқидни юзага чиқарди.

Съездда ўзбекистонлик 162, шу жумладан, тошкентлик 26 делегат фаол ишлади. Шуни қатъий қилиб айтишим мумкинки, — деди А. И. Фозилбеков, бу Москвага фақат залда сукут сақлаб ўтириш, талаб қилинганидек овоз бериб жўнаб кетиш учун келадиган аввалги делегацияларга асло ўхшамасди. Бу гал ҳар бир делегатнинг ўз фикри, воқеликка ўз нуқтаи назари бор эди. Бу Ўзбекистон партия ташкилотлари ва комитетлари томонидан съездга тайёргарлик даврида катта ташкилотчилик ва сиёсий иш олиб борилганлиги билан изоҳланади. Ана шу тайёргарлик даврида ҳар бир делегат шахсий дастурининг асосини ташкил этган ёндошиш ва мезонлар белгилаб олинди.

Ўзбекистон вакилларининг фаол нуқтаи назари уларнинг съезд ишчи органларида кенг ваколатликларини таъминлади. Бу органлар ишида ўзбекистонлик 28 делегат иштирок этди. Минбардан, микрофонлар орқали 20 нафардан кўпроқ киши сўзга чиқди. Республика делегациясининг аъзолари ҳимоя қилган нуқтаи назарлар Ўзбекистон Компартиясининг XXII съездида белгилаб олинган эди. Биринчи навбатда партияни парчалаб юборишга ёки уни тўгараклар ва мунозара клублари уюшмасига айлантиришга йўл қўймасликка ҳаракат қилган кишиларни қўллабқувватладик. Ўзбекистон коммунистлари партиянинг бирлигини қаттиқ туриб ҳимоя қилдилар. Лекин бу бирлик кенг демократия асосида бўлиши, якка ҳокимликнинг ҳар қандай кўринишига йўл қўймаслик зарурлиги таъкидланди.

Шуни айтиш кераккки, деб уқтирди А. И. Фозилбеков, консерватив, қайта қуришга қарши кишилар партияда талайгина тарафдорларга эга эканлар. Бироқ ҳаёт жамиятни янада тараққий эттириш учун қотиб қолган қарашлар ва фикрлашдан воз кечиш зарурлигини қатъий талаб этмоқда. Таркиб топаётган кўппартиялилик, туб ижтимоий-иқтисодий ўзгартишлар шароитида оммага таъсир кўрсатиш учун сиёсий курашнинг услублари, сиёсий рақиблар билан муносабат асослари ҳам ўзгариши керак.

Съезд якунлари тўғрисида гапирилар экан, Ўзбекистон Компартияси XXII съездининг иттифоқдош жумҳуриятлар Компартиялари мустақиллигини қарор топтиришдан иборат ўзига хос наказини муайян даражада бажаришга муваффақ бўлинганлигини айтиш лозим. Илк бор бу Компартиялар вакилларининг КПСС Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюросида тенг ҳуқуқли иштирок этишлари таъминланди. КПСС Уставида Компартияларнинг ҳуқуқлари ва ваколатларини кенгайтириш кўзда тутилган. Сиёсий мустақилликка иқтисодий мустақилликсиз эришиб бўлмайди. Бизнинг фикримизча, жумҳурият унинг ҳудудида бўлган ер, ер ости бойликлари ва бошқа ҳамма нарсанинг яккаю ягона эгаси бўлиши зарур. Бундан ташқари бозор иқтисодиётига ўтишга тайёргарлик даврида барча иттифоқдош жумҳуриятлар учун шароитлар бир хил бўлишига эришиш лозим. Бусиз кишиларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишнинг ишончли воситасини яратиб бўлмайди. Ҳозир Тошкент халқ хўжалигини ўзўзини пул билан таъминлаш ва ўз-ўзини бошқаришга ўтказиш юзасидан ишлаб чиқилаётган ҳужжатларда бунга алоҳида эътибор берилаяпти. Бу борада муваффақиятни таъминлашга Тошкент шаҳрининг мақоми тўғрисида Ўзбекистон ССР Қонунининг қабул қилиниши ҳам кўмаклашган бўлур эди. Ҳозир шаҳар партия комитети ва шаҳар Совети ана шундай қонун қабул қилиш ташаббуси билан чиқмоқдалар.

Миллатлараро муносабатларнинг кескинлашиши бугунги куннинг энг асосий ва ўткир муаммоларидан бири эканлиги шубҳасиздир. Янги Иттифоқ шартномасини тезроқ ишлаб чиқиш бу муаммони ҳал қилишнинг асосий йўлидир. Афсуски, съездда бу масала етарли даражада чуқур кўриб чиқилмади. Орол ва Орол бўйи муаммолари бўйича нуқтаи назаримизни ҳимоя қилиш ҳам осон бўлмади. Биз съезд резолюциясида ушбу ҳудуд экологик ҳалокат зонаси, деб тан олинишига муваффақ бўлдик.

Съездда амалда барча ҳужжатларни муҳокама қилиш кескин кураш остида ўтди. Улар аввалги съездларнинг баландпарвоз расмий резолюцияларидан тубдан фарқ қилишини таъкидлаш даркор. Жумладан, КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий ҳисобот юзасидан резолюциясида биргина жамиятнинг ҳозирги ҳолатигагина, эмас, шунингдек партия томонидан қайта қуриш даврида йўл қўйилган хатоларга ҳам принципиал баҳо берилди.

Шундан сўнг А. И. Фозилбеков КПСС янги Уставининг айрим принципиал масалаларига, унинг аввалгиларидан фарқ қилган, жумладан, КПССнинг сиёсий ташкилот сифатида таърифланишига, партиянинг характери ва ижтимоий базаси хусусиятларига тўхталди, асосий партиявий ҳужжатларни муҳокама этиш ва қабул қилиш давомида юзага келган энг кескин пайтлар тўғрисида ҳам гапириб берди. Масалан, съезд умумий Дастур ва Уставга эга бўлган КПСС бирлигини сақлаб қолиш тўғрисида қарор қабул қилди. Ҳолбуки, съездда партияни федератив асосда тузишга ўтиш мумкинлиги тўғрисидаги масала кўтарилди. Чунки шу йил кузида СССР халқ депутатларининг съездида янги Иттифоқ шартномаси лойиҳасини кўриб чиқиш мўлжалланмоқда. Унда ҳар бир жумҳурият мустақил суверен давлат бўлиши кўзда тутиляпти. Шу билан бир қаторда Уставнинг 22-бандида ҳар бир иттифоқдош республиканинг Компартияси мустақил, деб эътироф этилганлиги жуда муҳимдир.

Янги Уставда бошланғич партия ташкилотларининг мустақиллиги, коммунистларнинг Советларда, давлат, жамоатчилик уюшмаларида ишлаш шакл ва услубларига, партиявий гуруҳларнинг тегишли партия комитетлари билан ўзаро муносабатларига муҳим аҳамият берилган.

Ўз нутқининг пировардида А. И. Фозилбеков съезддаги ҳамма нарса ҳам тўлиқ равишда қониқиш ҳосил қилдирмаганлигини айтди. Унинг фикрича секциядаги ишлар ўзини тўлиқ оқлагани йўқ. Кўпчилик бирданига бир нечта секциялардаги мунозараларда иштирок этиш истагида эди. Бироқ бунинг имкони бўлмади. Кўпгина делегатлар айрим оммавий ахборот воситалари томонидан партиявий анжуман иши бир тарафлама ёритилганлигидан норози бўлдилар. Аммо съезд бунга тегишли баҳо бермади.

Умуман олганда эса съезд партия, давлатимизни қайта қуриш йўлидан олға силжитишда улкан роль ўйнади. Биз ҳали унинг аҳамиятини тўлиқ идрок этишимиз лозим. Партия амалда тараққиёт ва янгиланиш партияси бўлиши учун партиявий ўртоқлик муносабатларини ривожлантириши, ички партиявий демократияни мустаҳкамлаши, жонли амалиётга таяниб иш кўриши керак. Ҳудудий партиявий ташкилотларни мустаҳкамлаш жиддий эътиборни талаб этади. Улар партиянинг омма билан жонли алоқасининг мустаҳкам пойдевори бўла оладилар.

Партияга муваффақият зарур. Бунинг йўли эса ишга ижобий ёндошиш, янгиланишдир.

Тўпланганлар А. И. Фозилбековнинг нутқини диққат билан тингладилар, унга қатор саволлар бериб, батафсил жавоб олдилар.

Тошкент қишлоқ хўжалик олийгоҳи фақат жумҳуриятимизгагина эмас, балки қирқдан зиёд хорижий мамлакатларга ҳам мутахассислар етказиб бермоқда. Бу ерда Конго, Филиппин, Ҳиндистон ва бошқа мамлакатларнинг кўплаб талабаларини учратиш мумкин.

СУРАТДА: чет эллик талабалардан имтиҳон олиш чоғи.

Ҳ. Мирзакаримов сурати.

ҚИЗҒИН МУСОБАҚАЛАР БОШЛАНДИ

SEATTLE '90 GOODWILL GAMES

Сиэтлдаги Хаски стадионида Яхши ният ўйинлари бошланди. Жаҳоннинг кўпгина мамлакатларидан ва биздан 650 спортчи қатнашаётган бу учрашувларда спорт бўйича энг кучлилар яна бир бор аниқланади.

Эркаклар ўртасида эллик метрга эркин сузишда энг кучлилардан бири Американинг икки спортчиси —Матта Бионди ва Тома Жагер ҳисобланади. Бу тур бўйича ўтказилган мусобақада Матта Бионди ғалабага эришди.

Марафончилар ўртасида ўтказилган мусобақада югурувчимиз Н. Табак ўзини кўрсатди. Финишга етти километрча қолганда у тезликни ошириб, икки рақибини орқада қолдирди, финишга учинчи бўлиб етиб келди ва кумуш медаль совриндори бўлди. Гимнастика бўйича ўтказилган мусобақада 18 ёшли минсклик Виталий Шербо кўпкурашда 59,20 балл тўплаб биринчи ўринни эгаллади. Иккинчи ўринга эса бокулик Валерий Беленький кўтарилди. Учинчи ўринга Америка Қўшма Штатларининг вакили Лэнс Рингнадд сазовор бўлди.

Долзарб мавзу

ҚУРИЛИШ: ЯРИМ ЙИЛЛИК ЯКУНЛАРИ

⊙ Шу йилнинг биринчи ярми шаҳарликларга қандай қувонч келтирди? Қандай муаммолар ҳал этилмасдан қолди? Келгусида нималарга асосий эътиборни қаратиш лозим?
Ана шу саволлар билан шаҳримизда қурилиш, биринчи навбатда, капитал қурилиш манзарасига қиё боқдик.

Пул бор-у, фаоллик йўқ

БИРИНЧИ ярим йилликда давлат маблағлари ҳисобига 227,1 миллион сўмлик асосий фондлар ишга туширилди. Бу йиллик режага таққослаганда атиги 23 фоизни ташкил этади. Агар ўтган йилнинг худди шу даврига назар солсак, унда эришилган натижанинг 85,3 фоизига тенг келади. Ишга туширилган асосий фондларнинг ярмидан кўпроғи, яъни 55 фоизи марказлаштирилган манбалар ҳисобига бўлган. Фондларни ишга тушириш ярим йиллик режаси 61 фоиз адо этилди. Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, мўлжалдаги бинолар асосан йилнинг иккинчи ярмида фойдаланишга топширилмоқчи. Ҳозирча 6 та ишга тушириш режалаштирилган ишлаб чиқариш қувватларидан фақат ярми, яъни учтаси фойдаланишга топширилди. Булар — 39-автомат телефон станцияси (кенгайтирилди), иссиқ ва совуқ битум маҳсулоти тайёрлайдиган мослама, бир неча миллион дона чинни буюмлари тайёрлаш имконини берадиган асосий ишлаб чиқариш корпусидир.

Ҳолбуки, бошқа бир қатор муҳим иншоотларни, шу жумладан 260 та автомашина сиғадиган 103-автобазани, пластмассадан дераза қисмлари ишлаб чиқариш цехини (қуёшдан муҳофаза қилиш мосламалари заводида) фойдаланишга топшириш ҳамда қўшимча бир неча миллион сўмлик маҳсулот бериш мақсадида 8-ремонт заводини қайта таъмирлаш ишлари чўзиб юборилди. Ваҳоланки, бу иншоотлар учун етарлича маблағлар ажратилган эди. Фақат уларни ўзлаштириш учун фаоллик керак эди, холос!

Умуман шаҳримиз бўйича марказлашган усулда корхоналарнинг пуллари ҳисобига капитал маблағларни ўзлаштириш ярим йиллик режаси 39 фоизга адо этилди, қурилиш-монтаж ишлари режаси эса 37 фоиз бажарилди.

Бу анча ташвишга солади, кишини. Нимага шундай деяпмиз? Энди йиллик қурилиш дастурини амалга ошириш учун яна 579,1 миллион сўмлик маблағни ўзлаштириш зарур (ўтган ярим йилда 389 миллион сўм ўзлаштирилди, холос).

Гап эгасини топсин

ГАПНИ чўзиб ўтирмай, қурилишда капитал маблағларнинг ўсиш суръатларига назар солсак, шу нарса ойдин кўринадики, бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврига қараганда 1,1 фоизга камайган. Қурилиш-монтаж ишлари бўйича 11,1 фоизга пасайган. Келинг, энди гап эгасини топсин: районлар фаолиятига батафсилроқ тўхталайлик. Шаҳардаги 11 та райондан биронтаси ҳам капитал қурилишнинг асосий кўрсаткичлари юзасидан белгиланган топшириқларни уддалай олмади. Айниқса Собир Раҳимов райони бунёдкорлари ишидан қаноат ҳосил қилинмаётганини очиқ таъкидлаш лозим. Бу районнинг қурилиш ташкилотлари ўтган даврда анча бўш ишладилар.

Умуман шаҳримиз бўйича 68 та қурилиш ташкилотидан 42 таси асосий фондларни ишга тушириш ярим йиллик режасини бажара олмагани кўп нарсани айтиб турибди.

Бир қатор районларда, масалан, Акмал Икромов, Сергели ва Бектемир районларида буюртмачилардан биронтаси ҳам фондларни ишга тушириш режасини адо этмаган. Энг ажабланарлиси шундаки, Собир Раҳимов районидаги 7 та қурилиш ташкилотидан 6 таси «юк»ни кўтаролмаган. Фақат улар касрига 22,7 миллион асосий фондлар ишга туширилмай қолди. Агар буни бутун шаҳар бўйича камомадга қиёсласак, салкам ярми уларнинг «ҳиссаси»га тўғри келади.

Хўш, энди бу муҳим ишни кимлар орқага тортаётгани билан қизиқсангиз, марҳамат:

«Тошкент трамвайи» иншоотларини қуриш дирекцияси 2,1 миллион сўмлик фондларни ишга туширмади. Кўприк, йўллар ва фуқаро иншоотлари дирекцияси эса 2,5 миллион сўмлик, Тошкент шаҳар деҳқончилик саноати бирлашмаси эса 1,2 миллион сўмлик, чинни заводи 4,1 миллион сўмлик, қуёшдан муҳофаза этиш мосламалари заводи 1,5 миллион сўмлик, пойабзал моделлари уйи 2,6 миллион сўмлик, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг капитал қурилиш Бош бошқармаси 27,8 миллион сўмлик фондларни ишга туширмадилар. Бу рўйхатни яна давом эттириш мумкин.

Шуниси афсусланарлики, шаҳарда бу борадаги топшириқларни бажаришга панжа орасидан қарайдиган ташкилотлар сони камаймаяпти. Мана, бир неча йил бўлдики, бу ҳақда кўп гапирилади ва ёзилади, аммо аҳвол худди бир жойда депсиниб тургандек таассурот туғилади. Қатъи режаси ва етарли маблағи бўла туриб, улардан фойдаланишда ношудлик қилаётган қурилиш ташкилотлари — буюртмачилар салмоғи кейинги йилларда камаймаётгани шундан далолат бериб турибди. Бу йил бу борада аҳвол ўзгарармикан, деб умид қилувдик. Йўқ, 143 та ташкилотдан 92 таси (64 фоизи) белгиланган маблағларни ўзлаштиролмади. Бу борада, яъни ажратилган маблағлардан фойдаланишда Куйбишев, Собир Раҳимов, Сергели ва Чилонзор районлари орқада қолмоқда. Айниқса, янада аниқроқ айтсак. «Тошкент трамвайи» дирекцияси, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, қуёшдан муҳофаза қилиш мосламалари заводи ва бошқа ташкилотлар раҳбарлари жиддий ўйлаб кўришлари керак. Чунки иккинчи ярим йилликда уларнинг «юки» анча оғир бўлиши табиий.

Инсон омилини унутмайлик

МАЪЛУМКИ, шаҳримиздаги деярли барча корхоналарнинг замон билан баб-баравар қадам ташлашига эришиш муҳим вазифадир. Энг аввало, уларни ўз вақтида таъмирлаш ва қайта жиҳозлаш талаб этилади. Аммо ҳолва деган билан оғиз чучимайди, деганларидек, фақат маблағ ажратиш билангина иш бита қолмас экан. Ҳамма гап уни нимага, қайси муҳим соҳага сарфлашда экан.

Бир мисол келтирамиз. Шаҳарда ишлаб чиқариш қувватлари қурилишига айниқса катта эътибор қаратилаётганидан хабарингиз бўлса керак. Унга шаҳар бўйича ажратилган барча капитал маблағларнинг 60 фоизи берилгани ҳам шундан яққол далолат бериб турибди. Бу ҳатто ўтган йилгидан ҳам кўпроқ, яъни 6 фоиз зиёд. Бу маблағларнинг кўпини корхоналарнинг ўзлари ажратишган. (Яъни бу марказлашмаган маблағлар ҳисобланади). Бу тармоқ нозирликлари ва идоралари ажратган маблағлардан анча кўпдир. Демак, бир қарашда корхоналарнинг ўзи шундан манфаатдор бўлиб, ишга қатъи бел боғлагандек туюлади. Аслида-чи? Бу маблағ ажратишлар замирига чуқурроқ боқайлик-чи.

Бу йил шаҳарда ишлаб чиқариш аҳамиятига молик бўлган 60 та янги иншоот қурилиши режалаштирилмоқда. Уларга маблағлар ҳам ажратилган: 42,1 миллион сўм. Корхоналарни қайта қуриш ва таъмирлаш бўйича 230 миллион сўмни ўзлаштириш мўлжалланмоқда. Бу жаъми ишлаб чиқариш аҳамиятига молик қурилишларнинг 40 фоизини ташкил қилади. Биринчи ярим йилликда 42 миллион сўм ўзлаштирилди (бу — топшириқнинг 18 фоизини ташкил этади).

Аммо, биз бу ерда бир муҳим масалага эътиборни қаратмоқчимиз. У ҳам бўлса ана шу барча қурилишлар инсон омилига хизмат қиладими, яъни аҳолининг турмуш фаровонлигини оширишни таъминлайдиган қурилишлармми? Афсуски, баъзи корхоналар ишлаб чиқариш аҳамиятига молик қурилишларга зўр бериб, инсон омилига эътибор беришни ёддан чиқариб қўйишаётганга ўхшайди.

Шаҳарда озиқ-овқат дастурини амалга ошириш учун 119,5 миллион сўмлик деҳқончилик саноатига оид иншоотлар қуриш кўзда тутилган. Шундан 43,3 миллион сўми ўзлаштирилди.

Биринчи ярим йилликда 8 та магазин қуриб ишга туширилиши керак эди. Шундан 5 таси ишга тушди. Ёки коммунал хизмати кўрсатиш бинолари қурилишига ажратилган маблағнинг эндигина 36 фоизи ўзлаштирилди, холос. Маиший хизмат кўрсатиш биноларини қуришда ҳам аҳвол шу: 4,1 миллион сўм режалаштирилган бўлса, ярим йилда 1,3 миллион сўми ўзлаштирилди.

1990 йилда ижтимоий соҳа учун, яъни бевосита аҳоли фаровонлигини ошириш билан боғлиқ янги бинолар қуришга 230,7 миллион сўм ажратилган. Бу жаъми капитал маблағларнинг салкам чорагини ташкил этади. Шундан 185,5 миллион сўми уй-жой қурилишига сарфланиши керак. Бундан ташқари, умумтаълим мактаблари, мактабгача тарбия муассасалари, касалхона ва поликлиникалар, ҳунар-техника билим юртлари ва бошқа қурилишлар қачон битаркин, деб не-не кўзлар интизор бўлиб турганини бир кўз олдингизга келтиринг-а!

Энди ҳақиқий аҳвол қандай?

Биринчи ярим йилликда уй-жойлар қуриш учун берилган топшириқнинг 41 фоизи, мактабларнинг 40 фоизи, болалар боғчаларининг 49 фоизи, касалхона ва поликлиникаларнинг 21 фоизи, ҳунар-техника билим юртларининг эса атиги 4,2 фоизи уддаланди.

Уй тўйлари яқинми?

УЙ-ЖОЙ қурилиши шаҳарда энг ўткир муаммо бўлиб турибди. Унга навбатда турганлар, уни интиқиб кутаётганларга қувонч бағишлайдиган кунлар яқинми? Бу борада умидсизликка берилмаслик учун фактларга мурожаат қилиш кифоя.

Аввало, бу йил Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг капитал қурилиш Бош бошқармасидан ташқари яна 50 та қурилиш ташкилоти уй-жой бинолари қуришга жалб этилганлигини таъкидлаб ўтиш лозим. Улар 1011,5 минг квадрат метр уй-жойни фойдаланишга топширишни режалаштиришган. Бундан ташқари ҳозир шаҳарда якка тартибда уй-жой қуриш ҳам қизғин боряпти. Бу йилги хомчўтга кўра улар 233,3 минг квадрат метр уй-жойлар бунёд этишади.

Қувончлиси шундаки, ярим йил ичида бу борада анчагина ютуқлар қўлга киритилди; ўтган йилнинг шу даврига нисбатан озми-кўпми силжиш бор; бу йил ҳаммаси бўлиб, бир миллион 244,7 минг квадрат метр уй-жой барпо этиш белгиланган бўлса, шундан биринчи ярим йилликда молиялаштиришнинг барча манбалари ҳисобига 524,8 минг квадрат метр уй-жой қуриш режалаштирилган эди. Амалда бу топшириқ 535,3 минг квадрат метр қилиб адо этилди! Яъни ярим йиллик режа 102 фоиз қилиб ўринлатилди. Бу ўтган йилнинг шу давридаги даражадан 3,5 фоиз кўпдир.

Энди қандай қилиб бу борада юзимиз ёруғ бўлди, деб сўрарсиз. Бу — асосан уй-жой қурилиши ширкатлари, корхоналарнинг ва аҳолининг ўз маблағлари ҳисобига бўлди. Аммо афсуслар бўлсинки, ярим йилликда марказлашган капитал маблағлар ҳисобига уй-жойлар қуриш режаси ниҳоясига етмай қолди. Хўш, кимлар бу муҳим ишни орқага тортишга «ҳисса» қўшди. «Узстройремонт» тресги 2189 квадрат метр, Ўзбекистон ССР Қурилиш вазирлигининг 1-тажриба-синов заводи 2531 квадрат метр, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг капитал қурилиш Бош бошқармаси 23005 квадрат метр уй-жойни фойдаланишга топширолмай, биринчи ярим йилликда марказлашган капитал маблағлар ҳисобига уй-жой қуриш режасини барбод қилдилар.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик машинасозлиги, «Восток» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмалари, «Миконд» заводи эса марказлашмаган капитал маблағлар ҳисобига уй-жойлар қуриш ярим йиллик режасининг уддасидан чиқа олмади. Бунинг асосий сабаби эса пудратчи ташкилотларнинг ношудлиги, ишни оқилона уюштира билмаганидадир.

Бизнинг бугунги таҳлилимизда ҳамма корхона ва ташкилотларни номма-ном тилга олиб ўтишнинг иложи йўқ. Аммо ўйлаймизки, ярим йиллик якунлари жойларда жиддий сабоқ чиқариб олиш учун турткн бўлади.

Ҳ. ИКРОМОВ.

⊙ КОРХОНА КЕКСАСИ. Тошкент тепловоз депосида 30 йилдан зиёд меҳнат қилаётган тажрибали ишчи Анатолий Иванович Аратов.

Т. Каримов сурати.

Жумҳурият янгиликлари

ХИВА ЧИННИСИ

Хивада ишлай бошлаган чинни заводи дастлабки маҳсулот— чойнак ва пиёлалар тайёрлаб чиқара бошлади. Бу синов туркумидир. Объектни лойиҳа қувватига тезроқ олиб чиқиш учун хиваликларга «Узместстрой» ва «Средазтепломонтаж» трестларининг умумий қурилиш ишларини тугаллаётган ишчилари ҳамда Ленинград ва Каунасдан келган қурилма созловчилар катта ёрдам беришмоқда.

Ҳозирнинг ўзидаёқ ёш корхонада кадрлар муаммоси пайдо бўлмаяпти. Йигит ва қизларнинг катта гуруҳи Самарқанд, Тошкент ва бошқа шаҳарлардаги турдош корхоналарда иш ўрганиб қайтди. Хива чинни заводида йилига миллион сўмлик чой сервизлари, тақсимчалар, кружкалар ва чиннидан тайёрланган бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарилади. Заводнинг дастлабки навбатини лойиҳа қувватига олиб чиқиш келаси йилга мўлжалланган.

Ўшанда иккинчи навбат объектлари қурилиши ҳам бошланади. Бу ерда Италия ва ГФРга буюртма берилган пишитиш хумдонлари ўрнатилади. 1995 йилга бориб, хивалик чинни усталари ўзлари тайёрлаётган маҳсулот ҳажмини беш баравар оширадилар.

ДАРОМАД — ИЖТИМОИЙ ЭҲТИЁЖЛАРГА

Ленинскдаги олтинчи автомобиль ремонти заводи ошхонасидаги ва шу корхона ўз оталиғига олган болалар боғчасидаги тушликлар баҳоси кескин пасайди. Бу тушликлар учун асосан корхона даромади ҳисобидан ҳақ тўланади. Йил бошидан буён заводда миллион сўмдан кўпроқ даромад олинди.

Яқин вақтларгача бу ерда бундай кўрсаткичлар тўғрисида орзу ҳам қилишмасди. Янги хўжалик муносабатлари туб ўзгаришларга олиб келди — йил бошидан буён даромаднинг корхона фондига ажратиладиган маблағлари 41 фоизга етди. Автомобилларнинг бўш юриши энг кам даражагача қисқартирилди, меҳнат интизоми ошди, ремонтчилар сифатлироқ ишлай бошлашди.

Даромадларнинг ўсишидан манфаатдорлик автомобилчиларни фойда олишнинг янги йўлларини излашга мажбур қилмоқда. Масалан, корхонанинг иккита юк машинаси фақат аҳолига пулли хизмат кўрсатиш билан шуғуллана бошлади.

Даромад кўпгина ижтимоий муаммоларни, шу жумладан уй-жой муаммосини ҳам ҳал этишга ёрдам бермоқда. Чунончи, кўп қаватли уй қурилиши учун катта маблағ ажратилди. Ер участкасига эга бўлишни истовчилар эса фоизсиз қарзлар олишади.

(ЎзТАГ).

Маҳалла (мавзе) комитетларининг Низоми лойиҳасини муҳокама қиламиз

БАҲСЛАРДА ТУҒИЛГАН ФИКРЛАР

⊙ Маҳалла (мавзе) комитетларининг Низоми лойиҳаси Ҳамза районидаги 32 та маҳалланинг ҳар бирида чуқур, ҳар томонлама ўрганилиб, бандма-банд таҳлил қилинаяпти. Муҳокама оила даврасидан чойхоналарга кўчди, тўйхоналар, жамоалардаги суҳбатнинг бош мавзусига айланди.

— Низом лойиҳаси аввалгисига нисбатан анча пухта ишлангани билан фарқ қилади, — деди район маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш Кенгашининг раиси Н. Ҳасанов, маҳалла қўмиталари раислари ва район ободонлаштириш бошқармасининг кенгайтирилган йиғилишида. — Шунга қарамай қўшимча фикрлар, таклиф ва мулоҳазалар бўлиши мумкин. Ҳужжатни муҳокама қилишга йиғилган эканмиз, келгусида у маҳалла ва мавзелар ҳаётида муҳим ўрин тутишини инобатга олиб, атрофлича ёндошайлик.

Шундан сўнг мунозара бошланиб кетди. Зебо Шамсутдинова номидаги маҳалла қўмитасининг раиси И. Одилов лойиҳанинг I-қисми, I-бандининг охирига **«Маҳалла комитетлари жойларда Совет ҳокимиятининг бошланғич ячейкасидир»**, деган жумлани қўшишни мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблайди.

— Шундай қилганимизда, — дея ўз фикрини асослади у. — Лойиҳанинг II-бандидаги **«давлат гербисиз»** деган сўзларни тушириб қолдириш ва бу бандни **«маҳалла (мавзе) комитети юридик шахс ҳуқуқига ва ўзининг думалоқ муҳрига эга бўлади»**, деган мазмунга келтириш мумкин.

«Комсомол» маҳалла қўмитасининг раиси Я. Зокиров лойиҳанинг I-қисми, 7-бандида баён этилганидек, маҳалла комитетлари ваколатлик муддатини 5 йил эмас, 2—3 йил қилиб белгилашни таклиф қилди. Шундай қилинганда қўмита аъзоларининг жамоа олдидаги масъулияти анча ошади.

Район ободонлаштириш бошқармасининг бошлиғи О. Исмоилов муҳокама чоғида бир қанча қимматли фикрларни айтди. Масалан, I-қисм, 8-банддаги **«халқ депутатлари маҳаллий Советларининг, улар ижроия комитетларининг»**, деган жумладан кейин **«маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш Кенгашларининг»** жумласини қўшиб, сўнг уни давом эттиришни, худди шундай жумлани 15-банднинг а) пунктига ҳам қўшиш лозимлигини таъкидлади.

— Ҳақиқатан ҳам лойиҳада маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш Кенгашларининг фаолиятига етарли ўрин берилмаган, — деди Н. Ҳасанов нотиқнинг сўзларини қувватлаб. — Шундан келиб чиқиб, ҳужжатни маромига етказиш учун қайта кўриб чиқилаётганда мулоҳазаларимиз ҳисобга олинса айни муддао бўларди.

Юнусов номидаги маҳалла қўмитасининг раиси Қ. Йўлдошев лойиҳадаги «Маҳалла (мавзе) комитетларининг ҳуқуқлари ва бурчлари» қисмининг 15-банди, у) пунктидаги **«зарур ҳолларда уларга амалий ёрдам кўрсатади»**, деган жумладан кейин **«Шунингдек участка ва санитария милицияларн фаолиятини яхшилашга ҳар томонлама ёрдам беради ва уларнинг ҳисоботини аҳоли олдида эшитишни мунтазам равишда ташкил қилади»**, деган сўзларни ёзиб қўйишнинг аҳамияти ҳақида гапирди.

Кўпчилик йиғилиш аҳлининг фикрига қараганда лойиҳанинг II-қисми, 14-бандида **«уй-жойларни сотиш ва ижарага беришда қатнашади»**, деган жумладан кейин **«нотариал идорасига тўланадиган давлат пошлинасининг бир қисми маҳалла қўмиталари ихтиёрига ажратилади.»**, деган сўзларни ҳам қўшиш лозим. Бундан ташқари лойиҳанинг III-қисми, 20-бандининг а), б) пунктлари мужмал баён қилинган. Маҳалла ҳудудини ободонлаштириш учун район ободонлаштириш бошқармаси томонидан ажратиладиган маблағ, шунингдек маҳалла ҳудудида жойлашган ташкилотлар, муассасалар, ширкатларнинг аҳоли ўртасида уюштирадиган маданий-маиший тадбирларга мўлжалланган ажратмалари аниқ белгилаб қўйилса яхши бўларди.

Йиғилиш қатнашчилари Низом лойиҳасининг 5-қисмини ҳам қизғин муҳокама қилдилар.

x x x

МАҲАЛЛА (мавзе) комитетларининг Низоми лойиҳаси Киров районидаги «Янгиариқ» маҳалласи уруш ва меҳнат кексалари Кенгашининг кенгайтирилган мажлисида атрофлича ўрганиб, қимматли таклифлар айтилди.

— «Тошкент оқшоми» рўзномасининг шу йил 9 июль сонида эълон қилинган Низом лойиҳасининг аҳамияти ҳақида гапириб ўтирмайман, — деди Кенгаш раисининг муовини Н. Ғанихўжаев йиғилишни очар экан. — Ўйлайманки, бу муҳим ҳужжатни қайта ишлаб, мукаммаллаштирилаётган пайтда маҳаллаларда узоқ вақт яшаган, ҳаёт қийинчиликларини кўп кўрган сиз, азиз кексаларимизнинг фикр-мулоҳазалари асқотади.

Муҳокамада кенгаш аъзоларидан Х. Орипов, Ш. Набиев, У. Комилов, Д. Сидиқов ва бошқалар иштирок этишди. Узоқ баҳслардан сўнг мажлис аҳли қуйидаги қарорга келишди:

1. Низом лойиҳаси жамият аъзолари, айниқса ёшларда олийжаноб фазилатларнинг шаклланиши, тўй ва маросимларни маҳалла оқсоқоллари билан маслаҳатлашиб ўтказилиши, қадимий анъаналарнинг тикланиши ҳисобга олинганда нақадар долзарб, ҳаммаси равшан.

2. Умумхалқ муҳокамасига қўйилган ҳужжат маҳаллаларда амалга ошириб келинаётган, амалга оширилиши лозим бўлган кўп чора-тадбирларни мужассамлаштирган. Жумладан, мактаб ёшидаги болаларга бадантарбия майдончалари ташкил этиш, Улуғ Ватан урушида, Афғонистонда байналмилал бурчини ўтаётганда ҳалок бўлганларга ёдгорлик ўрнатиш, ногиронлар, ёлғиз кишиларга меҳр-шафқат ёрдами уюштириш, табаррук тўйларни ўтказиш айниқса диққатга сазовордир.

3. Низом лойиҳаси маълум камчиликлардан ҳам холи эмас. Баъзи жумлалар бир неча бор такрорланади. Масалан, I-қисмнинг 3 ва 9-бандларида ана шундай ҳолатни кузатиш мумкин. Бундан ташқари ҳужжатда маҳалла ҳудудида жойлашган корхона, савдо ва маиший шоҳобчалар, мактаб, боғчалар билан қўмиталар орасидаги муносабат аниқ кўрсатиб берилмаган. Бизнингча, маҳалла қўмиталари ташкилотлар устидан қай тарзда жамоат назорати ўрнатиши, шу ҳудуддаги барча корхона ва муассасаларнинг ободончиликка қўшадиган ҳиссалари очиқ-ойдин ёзиб қўйилиши зарур.

⊙

Маҳалла (мавзе) комитетларининг Низоми лойиҳасининг муҳокамаси бошқа жамоаларда ҳам давом этмоқда.

С. ШОДИЕВ.

Хориждан хабарлар

⊙ БАРҲАЁТ АФСОНАЛАР. Бу йил Лондондаги машҳур Тюссо хонимнинг мум қиёфалар музейига ташриф буюрган зиёратчилар кўнгилга хуш ёқадиган яна бир янгилик билан танишишлари мумкин. Уларни ўз маҳорати билан ҳозирги кунда ҳам миллионлаб томошабинларни лол қолдираётган машҳур кино артистларининг экспозицияси қарши олади. Чарли Чаплин, Мерлин Монро, Хемфри Богард, Жеймс Дин, Марлон Брандоларнинг (суратда) юксак маҳорат билан ясалган қиёфалари шулар жумласидандир.

ТАСС сурати.

⊙ ҚОҲИРА. Исроил босиб олган Ғазо шўъбасида аҳвол кескинлиги сақланиб қолди, деб хабар қилади МЕНА агентлиги. Полиция тадбирлари кучайтирилганлигига қарамай, аҳоли пунктларининг кўпчилигида истилочиларнинг қатағонларига қарши норозилик чиқишлари давом этди.

Исроил босқинчи армиясининг Ғазога ташланган зарбдор бўлинмалари Рафоҳ шаҳрида, Фаластин қочоқларининг Нусейрат ва бошқа бир қанча лагерларида намойиш қатнашчиларини тарқатиб юбориш мақсадида ўт очувчи қуроллар ва кўздан ёш оқизадиган газни қўлладилар. Ярадор бўлганлар бор. Икки кун мобайнида жазо бўлинмаларининг урйиқити натижасида шўъбанинг турли ерларида 70 дан ортиқ киши, жумладан аёллар ва болалар жароҳатланди, кўздан ёш оқизадиган газдан заҳарланди, уларнинг кўпчилиги калтакланди. Оммавий қамоққа олишлар бўлди. Чоршанба кунининг ўзидагина 60 нафар араб панжара ортига ташланди.

⊙ Умрбод қамоқ жазоси... ва яна 12 йил қамоқ. Президент Анвар Саодатни ўлдиришнинг асосий ташкилотчиси ва ижрочиларидан бири Муҳаммад ал Асавули энди ана шундай одатдан ташқари жазо муддатини ўтайди. У 1981 йилда қилган жинояти учун умрбод қамоқ жазосига ҳукм қилинган, бундан икки йил аввал қамоқдан қочган ва ўшандан бери маъмурлардан яшириниб юрарди.

Миср пойтахтида ниҳоясига етган суднинг янги мажлиси натижасида Ал Асавули «қамоқдан қочишда», шунингдек қурол-яроғ ҳамда портловчи моддалар асрашда айбдор, деб топилиб, яна 12 йил қамоқ жазосига ҳукм қилинди. У билан бирга ўнга яқин ҳамтовоқлари ҳам турли муддатга қамоқ жазосига ҳукм қилиндилар. Улар «давлат жиноятчисини яширишда ва ҳукуматга қарши фаолиятда қатнашганликда» айбланадилар.

⊙ Исроилда беш кундан бери шифокорларнинг ялпи иш ташлаши давом этмоқда, деб хабар қилди МЕНА агентлиги. Касалхоналар ва поликлиникалар ҳали ҳам ёпиқ, фақат шошилинч ҳоллардагина тиббий ёрдам берилмоқда. Исроиллик шифокорлар кейинги ҳафталарда кетма-кет иш ташладилар. Улар иш ҳақи оширилишини талаб қилишмоқда, маъмурият эса маблағ йўқлигини баҳона қилиб, бундан қатъиян бош тортмоқда. Айни вақтда ҳукумат босиб олинган араб ҳудудларида янги қишлоқлар қурилиши учун пул топаяпти.

⊙ ИСЛОМОБОД. Бу ерда Ҳиндистон билан Покистон ташқи ишлар министрлиги ташқи ишлар котиблари М. Дубей билан Т. Аҳмадхон ўртасида расмий музокаралар бошланди. Музокараларда Ҳиндистон — Покистон муносабатларидаги кескинликни пасайтириш, Кашмир теварагидаги музокарали муаммоларни бартараф этиш йўллари муҳокама қилинмоқда.

Журналистлар ҳузурида сўзга чиққан М. Дубей Деҳли билан Исломобод Ҳиндистон — Покистон муносабатларидаги кескинлик сабаблари хусусидаги масалага турлича ёндашаётганликларини тан олди.

⊙ ДЕҲЛИ. Ҳиндистон — Покистон музокараларининг дастлабки куни яхши натижалар бермади. ПТИ ва ЮНИ агентлигининг хабар қилишича, иккала томон учрашув вақтида ўзларининг Кашмир масаласига доир аввалги фикрларида қолганлар. Бу эса икки давлат ўртасида кўп келишмовчиликлар келтириб чиқармоқда.

⊙ Шри-Ланка қўшинлари ва хавфсизлик кучлари «Таъмил илама» «Озодлик йўлбарслари» деб аталган экстремистик миллатчи гуруҳга қарши кенг миқёсда ҳужум бошладилар. «Ҳинду» газетасининг хабар қилишича, икки кун ичида Шри-Ланканинг шимолий ва шарқий районларида бўлган жанглар чоғида 150 нафарга яқин «йўлбарс» ўлдирилган. Киллиночи округида айниқса шафқатсиз жанглар бормоқда. Бу ерда Шри-Ланка қўшинлари авиация ёрдамида ҳаракат қилмоқда. Тасдиқланмаган маълумотларга қараганда, тинч аҳоли ўртасида анчагина қурбонлар бор.

(ТАСС).

АДАБИЁТ ва САНЪАТ

Назм дафтаридан

Широқнинг сўнгги сўзи

Юрагим шодлигу фахрга тўла,
Ғанимлар тўдасин ёлғиз енголдим.
Мен бир оддий чўпон келганда бало,
Юртимнинг кўксига қалқон бўлопдим.

Сўнгги бор қаҳ-қаҳ отиб куламан,
Енгилмас қўшиннинг кўриб ҳолини.
Душманнинг бағрини сўз-ла тиламан:
«Ортиқ тўсолмассиз эрк шамолини!».

Устимга бостириб келмоқда ёвлар,
Ҳозир тўкишади улар қонимни...
Гар элинг қул этмоқ истар бировлар,
Сотқинсан, сақламоқ бўлсанг жонингни.

Ҳақиқат

Ҳақиқатни айтдим юзингга,
Кўзларингга кўриндим шумшук.
Сичқондайин тутдинг ўзингни,
Мени эса ўйладинг: «мушук».

Узоқлашдик кейин икки дўст,
Камон билан найза мисоли,
Елғон эмас, наҳот тўғри сўз
Бўлган бўлса дўстлик заволи!!

Эртага...

Эртага, эртага, эртага дейман,
Эрталар келади эрта ортидан.
Шеър эса ёзилмас — ич-этим ейман,
Юрак азоб чекар сўнгсиз оғриқдан.

Баҳоналарга чек қўяман энди,
Ҳакимни олурман ҳар ўтар кундан —
Лоқайдликдан роса калтак-панд едим,
Энди калтак ейди лоқайдлик мендан.

Турғб НИЁЗОВ.

Ижодкор билан мулоқот

Ёдгор САЪДИЕВ: «Халқ яхши томошага келади»

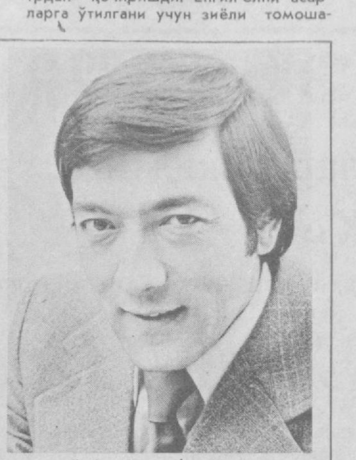

● Рўзномамизнинг бугунги меҳмони Ўзбек Давлат «Ёш гвардия» драма театрининг актёри, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, Ҳамза номидаги жумҳурият Давлат мукофотининг совриндори Ёдгор Саъдиевдир.

— Ёдгор ака, аввалambор кўп минг сонли муштарийларимиз номидан сизни фахрий унвон билан табриклашга рухсат этасиз.

— Ташаккур.

— Мусоҳабамизни театр ва кинодаги илк қадамингиз, дастлаб яратган образларингиздан бошласак.

— 1969 йили Островский номидаги театр ва рассомлик санъати олийгоҳида таҳсил кўриб юрган пайтимда Ҳамза театрига оммавий саҳналарга борардик. Шу даргоҳда бир қатор етук санъаткорлар мендаги интилишни сезиб, «Мирзо Улуғбек» спектаклида Фаранг элчиси қиёфасини ижро этишни топширишган эди. Ҳануз эсимда, марҳум Шариф Қаюмов мен билан икки-уч кун репетиция қилиб, кўрикдан ўтказиб, кейин саҳнага чиқазганлар. Бу профессионал театрдаги илк қадамим. Ҳамза театрида қарийб 19 йил ишладим, ижод қилдим. Шу йиллар мобайнида элликка яқин образ яратдим.

— Ойнаи жаҳон кўрсатувларидачи!

— Ойнаи жаҳонда театрга қараганда вақтлироқ иш бошлаганман. 1968 йили Ўлмас Умарбеков асари асосида икки қисмдан иборат «Чўли ироқ» телеспектакли намойиш этилди. Ўшанда бош қаҳрамон қиёфасини ўйнаганман. Телеспектаклда хоразмлик комсомолларнинг Москвага бориб ўқиши ҳақидаги воқеалар ҳикоя қилинади. Сўнг Борис Пармузин асари асосида режиссёр Ғайрат Убайдуллаев саҳналаштирган «Махсус топшириқ»даги биринчи ўзбек разведкачиси Маҳмудбек Содиқов қиёфасини яратдим. Умуман ойнаи жаҳонда Мақсуд Юнусов, Ғайбатилла Алиев, Ҳамид Қаҳрамонов каби режиссёрлар билан ҳамкорликда 1968 йилдан то шу давргача юзга яқин ролни ижро этдим. Булар орасида ўзим учун ардоқлиси «Учинчи авлод»даги бош қаҳрамон Шиллер образидир. Шунингдек, Ҳамидов («Қўриқхона»), Йўлдош («Гирдоб»), Жаббор («Диёнат»), Ўринбой («Ичкуёв»), Ориф («Имон»), Андрей Борзов («Панжара ёқасидаги ринг») қиёфаларини ҳам севиб ижро этганман.

Кинодаги илк қадамим эса 1967 йилдан бошланган. Юрий Степчукнинг «Дилбарим» ҳажвий картинасидаги Абдусалом ролини ижро этганман. Ўшанда марҳум кулги устаси, атоқли актёр Соиб Хўжаев кинодаги биринчи ҳамкор (партнёр)им эди. Ўша пайтда олийгоҳнинг 1-курсида ўқирдим. Ундан сўнг 1968 йили А. Довженко номли киностудияда ишланган «Ўн уч терак кўчаси» картинасида суратга (Олимжон) тушдим.

1970 йилга келиб кинодаги ижодий фаолиятим тўхтади. Бунинг ўз сабаблари бор. Орадан етти йил ўтгачгина қардош жумҳуриятлар ва чет эл киностудиялари ўз фильмларида суратга тушишга таклиф қила бошлашди.

1982 йили М. Горький номли киностудиядан режиссёрлар келиб «Енгилмас» фильмига 8 та одамни танлаб олиб кетишди. Бориб имтиҳондан ўтдик. 8 киши ичида мен ёқибман шекилли олишди. Спорт билан шуғулланганим ролнинг муваффақиятли чиқишига ёрдам берди. Ундан ташқари мамлакатимиздан чиққан каратэ бўйича жаҳон чемпионлари билан шуғулланишимга тўғри келди. Улар уч ойча роса «дўппослашган». 1982 йили «Енгилмас» кинофильмини суратга олиш ишлари ниҳоясига етди ва 1983 йили экранларга чиқди. Кўпчиликка маъқул бўлибдими, шу фильмни мухлислар кўп эслашади.

Кинода ўйнаган охирги ролим — ҳозирча режиссёр Дамир Салимовнинг «Қутурган итларга облава» картинасидаги (1989) йил вилоят партия комитети котибининг қиёфасидир.

— Суҳбатимиз беихтиёр киноға ўтиб кетди. Мавзуни энди театрга бурсак. Ўзбек театрининг бугунги кундаги муаммо ва камчиликлари асосан нималардан иборат, деб ўйлайсиз. Уларни қандай бартараф этиш мумкин!

— Менимча ҳозир нафақат ўзбек театри, балки, Иттифоқ театрлари ҳам инқирозга учраган пайт. Бунга ёлғиз актёрлар, режиссёр ёки драматург эмас, шу билан бирга томошабин ҳам сабабчи. Лекин баъзилар «Томошабинни айблаб бўлмайди» дейишади. Бу гап ҳам тўғри. Яхши томоша бўлса халқ албатта унга келади. Халқимиз бошидан жуда кўп оғир кунларни, қийинчиликларни ўтказгани учун ҳозир унақанги ўта психологик оғир спектаклларга томошабиннинг келиши бир оз қийинроқ. Комедиями, бирон енгил нафас оладиган асар бўлса шуни кўряпти. Ўйлайманки иқтисодий тарафдан ҳам, сиёсий тарафдан ҳам бу қийинчиликлар бартараф этилгач томошабин яна театрга қайтади.

Ўзимизга яраша муаммо ва камчиликларимиз йўқ эмас. Шуниси қувончлики, театримиз жумҳуриятимизда энг яхши театрлардан бири ҳисобланади. Ҳозир театримиз хўжалик ҳисобига ўтаяпти. Энг катта муаммо театрда режа (план)ларни олиб ташлаш керак, деб ўйлайман. Тўғри, кейинги пайтларда театрларга анча эркинлик берилди. Олдин жуда кўп талаблар бўларди. Яъни, томошабин планини бажаришинг керак, тадбирлар планини бажаришинг керак, репертуар планини бажаришинг керак, хуллас ҳаммасини бажаришинг керак эди. Ваҳолонки, театр ишлаб чиқарувчи корхона эмас — ижодхона. Маннон Уйғур, Етим Бобожонов каби устозларимиз ўз вақтида битта бақувват спектаклни тўрт-беш ой қўйишган. Томошабин келган. Шундай пайтлар бўлдики, баъзи мутасаддилар биздан фақат планни сўрайверишиб томошабинни театрдан қочиришди. Енгил-елпи асарларга ўтилгани учун зиёли томошабин келмай қўйди. Зиёлиларимиздан сўрайман: театрга қайтишсин. Чунки бу ўзларининг театрлари. Бу ерда қандай машаққат билан ишлаётганимизни яхши билишади. Улардан ҳеч нарса талаб қилинмайди. Бизга молиявий ёрдам беринг, демаймиз, маънавий ёрдам беришсин. Бу муаммолар тез орада бартараф этиладиган муаммолар эмас. Йиллар давомида театр ўзидан томошабинни қочирган бўлса, демак уни қайтариш учун яна анча йиллар керак бўлади. Жамоамизда меҳнат қилаётган яхши актёрларимиз жуда кўп. Афсуски режиссёрларимиз кам.

— Актёрларга муносабат қай аҳволда деб ўйлайсиз!

— Ана бу саволингиз айни муддао бўлди. Бу соҳада ҳам муаммолар талайгина. Биринчиси, актёрларга бўлган муносабат. Уларга «артист» деб қараш керак эмас. 120 сўм ойликка 10 йилдан бери ишлаётган актёрларимиз бор. 120 сўм нима деган гап. Бозорга тушсангиз битта қоғоз халта 80 сўмга тўлмайди ҳозир. Ундан кейин уларнинг турар жойи йўқ. Бир каталак ётоқхонада яшаб, ижод қилиш осонми?

Энди театрдаги ижтимоий муносабатлар тўғрисида. Ўйлашимча ғирромчилик кўпайиб кетди. Одамлар фақат ўзининг шахсини, манфаатини ўйлайдиган бўлиб қолди. Станиславскийнинг бир доно гапи бор: «Ўзингдаги санъатни сев, санъатда ўзингни севма». Одамлар ўзини санъатда сева бошлади. Ана шу нарса театр обрўсининг аста-секин сусайиб кетишига йўл очиб берди.

— Ҳозирги кунда қандай қиёфалар яратиш устида ишлаяпсиз! Келгуси режаларингиз!

— Ҳозир театримизда уч-тўртта асар устида иш олиб бориляпти. Энг кўзга кўринарлиси улуғ шоиримиз Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига бағишлаб унинг «Садди Искандарий» асарини саҳналаштирмоқчимиз. Шу спектаклда биронта ролда ўйнаш ниятим бор. Яна «Бобур»ни ҳам саҳналаштиришни ўйлаб қўйганмиз. Телевидениеда эса «Ичкуёв»дан сўнг Ғайрат Убайдуллаев билан «Имон»ни қўйдик. Ҳозир Ғайбатулло Алимов билан «Алданган умрлар» номли видеофильм устида иш олиб боряпмиз. Театр саҳнасида Софоклнинг «Шоҳ Эдип» асарини ҳам қўймоқчимиз. Қолаверса, 1989 йил театримиз учун омадли йил бўлди. Жамоамиз ўзбек совет театри тарихида биринчи маротаба хорижга чиқди. Олдин Германия Демократик Жумҳуриятига, кейин эса Ирландия, Шотландия, Англия сафарига бориб келдик. Ўрганиб қолибмизми, бу йил ҳам шу хорижга чиқиш ниятимиз йўқ эмас.

— Устозларингиз ҳақида ҳам тўхталсангиз.

— Кинода у ёки бу кишидан ўрганганман, деб айтолмайман. Театр масаласига келсак —А. Гинзбург, Тошхўжа Хўжаев, Баҳодир Йўлдошевларни устозларим деб биламан. Менимча устоз-шогирдлик театрда албатта бўлиши керак, лекин ҳамфикр бўлиш устоз-шогирдликдан юқорироқ туради. Ҳамфикрлилик бир-бирини тўлдиради. Менга саҳнада фалон нарса қилгин деб ўргатишмаган. Катта актёрлар ўйнаётган ролларига қараб туриб кўп нарса ўрганганман. Аввал ўзбек театри саҳнасининг забардаст санъаткори Шукур ака Бурхонов бўлган бўлса, энди Зайнаб опа Садриева деб ҳисоблайман. Бу зотлардан миннатдорман.

— Ижод ҳақида шунча гаплашдик. Энди оилангиз билан ҳам таништирсангиз.

— Уйдан кўра театрда кўп бўламан. Албатта савол туғилиши мумкин, уйдагилар бунга қандай қарайди, деб. Ижодимнинг ривожида албатта оиламнинг тинчлиги ҳам катта роль ўйнайди. Энг катта танқидчим — бу менинг Маҳбуба аямлар. Кейин рафиқам Зайлихон Саъдиева, Тошкент Давлат Маданият олийгоҳида тасвирий санъатдан дарс беради. Мана шулар ўйнаган ролларимни кўриб ҳар қандай кинотанқидчи, киношуносдан ўлароқ камчилик ва муваффақиятимни рўй-рост айтишади. Аввалambор менинг санъаткор бўлиб етишишимда акам Хайрулла Саъдиевнинг ҳиссаси катта. Дарвоқе, фарзандларим ҳақида. Ўғлим Ҳабиб 9-синфда ўқийди, спортни севади. Қизим Мунисахон 6-синфда. У эса адабиётни севади. Иккови ҳам араб тилида ўқишмоқда. Мени қувонтираётган нарса мен ўқий олмаган алифбони улар бемалол мутоала қилишмоқда.

Суҳбатдош Суҳбатилла НОРХЎЖАЕВ.

Санъаткорлар— Хитойда

● СОВЕТ-Хитой маданий алоқаларига биноан яқинда мамлакатимиздан катта бир гуруҳ цирк санъаткорлари Пекинга жўнаб кетдилар. Бу таниқли цирк усталари орасида ўзбекистонлик артистлар ҳам бор.

Хитой томошабинларига кўрсатиш учун алоҳида «Шарқ лавҳалари» деган катта программа тайёрланди. Ўзбекистон ССР халқ артисти М. Тошкенбоева бошчилигидаги ўзбек цирки намояндалари турли кўринишдаги томошаларни ижро этишга киришдилар. Санъаткорлардан А. Тошкенбоев, Ж. Тошкенбоева, Р. Беллей ва бошқаларнинг ҳар бир чиқиши илиқ кутиб олинмоқда.

Умидли истеъдодлар

● ТОШКЕНТДА корейс маданият марказининг тузилиши билан унинг фаолияти кенг изга тушиб кетди. Марказ ихтиёрида бир неча тўгарак ва ансамбллар ташкил топди. Корейс болаларидан иборат ёш скрипкачилар ансамбли ҳам ўз атрофига талайгина умидли истеъдодларни бирлаштирди. «Ирмоқ» деб номланган ижодий гуруҳ санъатшунос В. Шеришевский раҳбарлигида дастлабки концерт программасини тайёрлади. Унда «Корейс мадҳи», «Ариран», «Саранхе» каби корейс халқ қўшиқларига кенг ўрин берилди. Шунингдек, машҳур бастакорлардан Бах, Гуно, Веняявский сингари санъаткорлар ижодига ҳам мурожаат қилинди. Ансамбль бу концертни Чилонзор район марказий кутубхонасида илк бор ижро этди.

«Қувноқ гуноҳкор»дан сўнг

⊙ ЎЗБЕКИСТОНДА мусиқанинг оперетта жанрини ривожлантиришда таниқли бастакорларнинг ижодий ҳиссалари катта бўлмоқда. Таниқли бастакор Э. Солиҳов ҳам ўз ижодини асосан театр санъатининг ана шу жанрига бахшида этмоқда.

Ҳақиқатан ҳам бу санъаткор яратган қатор асарлар Тошкент Давлат оперетта театри репертуаридан ўрин олди. Унинг дастлабки «Ойгул пари» саҳна асари биринчи ўзбек опереттаси сифатида томошабинларга кўрсатилди. Шундан сўнг бастакорнинг «Қувноқ гуноҳкор» («Хўжа Насриддин») асари саҳнага олиб чиқилди.

У яқинда навбатдаги қувноқ спектакль мусиқасини ёзиб тугаллади. Унга машҳур драматург Лопе-де Веганинг «Телбачалар» деб номланган комедияси асос қилиб олинди. Мазкур постановка театрнинг янги ижодий мавсумида томошабинларга тақдим этилади.

Саодат ОДИЛОВА.

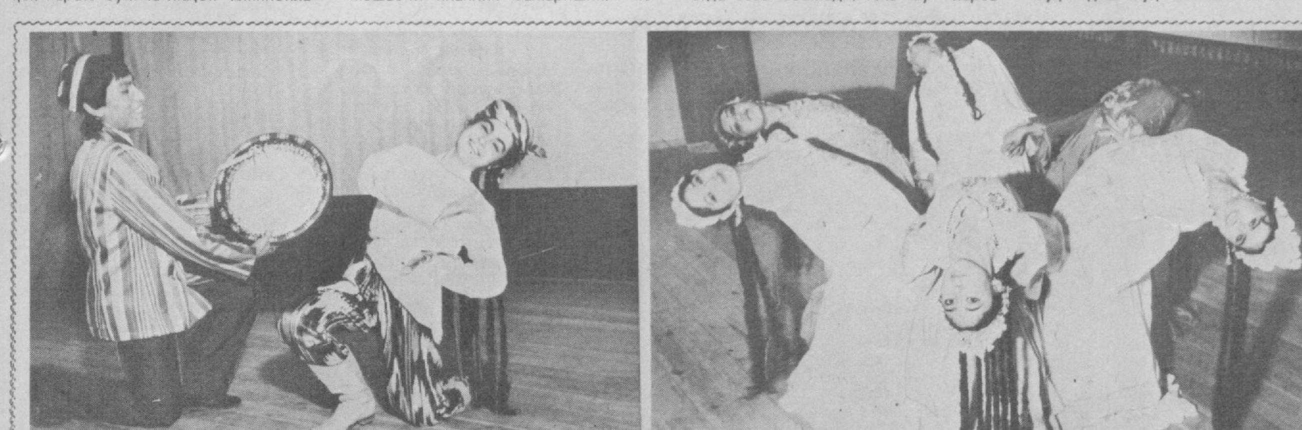

● ДИЛЛАРГА ЗАВҚ УЛАШИБ. Куйбишев районидаги «Юлдуз» маданият уйи қошида фаолият кўрсатаётган «Водий» дастасининг концерт программаси кўпчиликка манзур бўлмоқда.
СУРАТДА: «Водий» дастаси аъзолари ўз санъатларини намойиш этаётган пайт.

И. Шербек суратлари.

Китобхон мулоҳазалари

ОҚ ЎРИК ЗАҲАРЛАНГАНМИ?

ЁЗУВЧИ Дадахон Нурийнинг роман ва қиссалари китобхонга аён. Унинг ижоди кейинги вақтда бадиий публицистика жанрида кенг ривож топди. Менинг қўлимда Дадахон Нурийнинг 1990 йилда нашр этилган «Шаҳар тегирмони» деб аталган бадиий публицистик асарлар тўплами. Бу тўпламнинг асосий қисмини публицистик мақола ва очерклар ташкил этади. Дадахон Нурий публицистикасининг ўзига хос хусусияти шундаки, у асосан бир мавзу устида фикрмулоҳаза юритади. Бу — инсон ва табиат мавзуидир.

1984 йилда «Ёшлик» журналида босилиб чиққан «Шаҳар ўртасида бир туп оқ ўрик» деган публицистик очерк жамоатчиликда катта қизиқиш уйғотган эди. Бунга сабаб очеркнинг янгилиги эди. Янгилик нима? Узоқ вақтдан бери давом этиб келаётган ғоялар, фикрлар, концепциялар, удумлар, кўникмаларга фавқулодда зилма-зил айтилган янги фикр, ғоядир.

«Шаҳар ўртасида бир туп оқ ўрик» очеркининг сарлавҳасига бир эътибор қилинг. Ажиб туйғулар уйғотади кишида. Қаерда, қайси бир шаҳарда, масалан, Тошкентнинг қайси бир хиёбонида, аниқроқ қилиб айтганда, Бешёғоч ёки Хадра майдонида кенгу мўл қулоч ёзиб ўсган, шиғил-шиғил меваларини кўз-кўз қилиб турган оқ ўрик тупини кўргансиз?! Шаҳар жойларида, айниқса, йирик шаҳарларда фақат манзарали дарахтлар ўстирилади, деган фикрга ортиқ даражада маҳлиё бўлиб, бундай масканда мевали дарахтлар ҳам ўсиши мумкинлиги ҳақида ўйлаб кўрмаганмиз. Дадахон Нурий бизнинг шууримизга ана шундай фавқулодда янги фикр, янги туйғулар бахш этади.

Инсон табиат саховатидан баҳраманд бўлиши керак, бу унинг соғлиғига фойда келтиради, соғлом фуқаро эса, жамият бойлигидир. Адиб-публицист Тошкентда, шунингдек, вилоятларимиз марказий шаҳарларида ўстириладиган дарахтларнинг кўп қисми мевали дарахтлардан иборат бўлиши керак, дейди. Унинг бу эътиборли фикри қолоқ бошлиқлар томонидан қаттиқ қаршиликка учрайди. Улар мевали дарахтлар ўстиришга кўплаб устама харажатлар зарур бўлишини, кўп сув талаб қилинишини, парвариши учун одам кучи зарурлигини рўкач қилиб, публицист фикрларига қаршилик кўрсатадилар.

Фойдали фикрга қаршилик кўрсатувчиларнинг асл моҳияти нимадан иборат? Бундай қаршиликнинг бош сабаби амалдорлардаги сохта иззатнафс балоси, яъни халқ фикрини менсимаслик иллатидир. Сталинча қатағон ва турғунлик йилларида доҳийлар ўйлайди, халқ эса ишлайди, деган сохта ақида ҳукм суриб келди. Натижада халқ фикрини назар-писанд қилмайдиган, уларга фақат ўз фикрларини рўкач этиб, маъмурий-буйруқбозлик билан идора этадиган амалдорлар тоифаси вужудга келди.

Шаҳарни, саноат ва иқтисодиётни, маданиятни қайта қуриш мумкин. Бироқ, одамни қайта қуриш энг қийин ишдир. Кишида узоқ вақтлар давомида шаклланган қотма руҳий кўникмаларни ўзгартириш учун худди шундай кучли воситалар билан узоқ вақт кураш олиб бориш керак. Халқ фикрини менсимасликдан иборат худбин руҳий кўникма ҳозирги айрим бошлиқларда бошқача, юмшоқроқ шаклларда амал қилмоқда. Қайта қуришга ана шундай бошлиқлар тўғаноқ бўлмоқда.

Йирик марказий шаҳарда мевали дарахтлар ҳам ўстириш керак, деган фикрга қаршилик кўрсатишнинг иккинчи сабаби воқеликда кўпдан бери шаклланган, барқарорлашган, кўникмага айланган ҳаёт тарзини ўзгартирмаслик руҳиятидир. Маълумки, қатағон ва турғунлик йилларида ҳамма нарсани оврупалаштириш ҳаракати амал қилди. Фикрқарашларимиз, миллий урфодатларимиз, қиёфа ва характеримиз, ҳамда кийимларимизгача оврупалаштирилди. Шаҳарларимиз кўриниши, бинолар қурилиши, кўчалар тузилиши, ҳатто ёдгорликлар санъати намуналаригача оврупалаштирилган эди.

Шаҳар кўчаларининг номланишигина эмас, кўкаламзорлаштириш ҳам Оврупа андозасига биноан амалга оширилган. Ўтмишда жумҳуриятимиз шаҳарларида мевали дарахт экиш савоб деган ҳалқчил удум амал қилар эди. Ҳар бир шахс истиқболни ўйлаб, яъни мен экккан дарахт бирор йўловчига дармон бўлсин, чанқоғини боссин, деган ниятда кўчат ўтқазган. Манзарали дарахтларнинг тол-терак, қайрағоч, чинор сингари саноқли турларигина ўстирилган.

Жумҳуриятимизда ҳозиргача манзарали дарахтларнинг 232 хилини иқлимлаштирганлар. Кўп жиҳатдан шу туфайли мевали дарахт экиш истаги кам.

Шаҳарда ўстирилган мевани истеъмол қилиб бўлмайди, у одамни заҳарлайди, деган даъво ҳам айтилади. Бу фикр ҳақида ўйлаб кўришга тўғри келади. Шаҳарда ўсган дарахт меваси инсонни заҳарласа, демак бундай шаҳарда яшаётган инсон ҳаёти хавф остида, деган фикр келиб чиқади. Бу жуда долзарб муаммо. Айтишларига қараганда, Японияндан Тошкентга ташриф буюрган меҳмонлар ўзларидаги асбоблар ёрдами билан шаҳар оби ҳавосини бир кун бўйича текшириб кўриб, бу ерда истиқомат қилиб бўлмайди, деб дарҳол ўз юртларига жўнаб кетибдилар.

Табиатни ҳимоя қилиш инсонни ҳимоя қилишдир! Дадахон Нурий публицистикасининг бош йўналиши ана шу инсонпарвар ғояни барқарор этишга қаратилгандир. «Бўстонлиқни қутқаринг» очерки ана шундай курашнинг авж нуқтаси бўлди. Бу очерк учун ёзувчига Ўзбекистон ёзувчилар уюшмасининг Ойбек номидаги йиллик мукофоти берилди. Дадахон Нурий Бўстонлиқ районин оби ҳавоси ,яшил табиатини саноат корхоналари қуриш тарафдорларининг тазйиқидан сақлаб қолиш учун катта ижодий ва ташкилий фаолият кўрсатди.

Дадахон Нурий публицистикани бадиий ижод билан қўшиб олиб бораётган ўзига хос истеъдодли адибдир. «Шаҳар тегирмони» қиссаси ҳам табиат ва инсон мавзуига бағишланган.

Очил ТОҒАЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

«ЗЕНИТ-7» фирмали техно-савдо маркази

(Чехов кўчаси, 10-уй, метронинг «Ойбек» станцияси)

таклиф қилади

МАКТАБГАЧА ЁШДАГИ БОЛАЛАРГА ВА УЛАРДАН КАТТАЛАРГА металдан ясалган, яшил рангдаги, ғилдираклари айланадиган, йиқилмайдиган чинакам ҳарбий техниканинг кичрайтирилган нусхаларини.

Ўйинчоқлар турли-туман. Зирҳли транспортёрлар, вездеходлар, енгил автомобиллар, гвардиячи миномётлар, дала замбараклари, десантчиларнинг автомобиллари, зирҳли автомобиллар, платформали замбарак ташувчилар, ўзиюрар замбарак қурилмалари шулар жумласидандир.

Баҳоси — 60 тийиндан 1 сўм 40 тийингача.

«Зенит-7» техно-савдо маркази соат 10 дан 19.00 гача ишлайди. Танаффус соат 14 дан 15 гача. Дам олиш куни — душанба.

«Зенит-7» фирмали техно-савдо маркази.

ҚИШ ТАДОРИГИНИ ЁЗДА ҚУРАМИЗ!

«Қиш ғамини ёзда егин» — ана шу мақолда кўпни олдиндан кўра биладиган кишиларнинг бутун тажрибаси ўз ифодасини топган.

Агар сиз ҳам кўпни кўрган одам бўлсангиз қиш кийим-кечаклари ғамини олдиндан кўриб қўйинг.

1-фирмали дўкон аёлларнинг пальтоларини таклиф қилади

Уларнинг ранги — кулранг, жигарранг, тўқ ҳаворанг.

Ёқаси — қундуз мўйнадан.

Бўй-басти — 44-52.

Баҳоси 260 сўмдан 300 сўмгача.

Дўконнинг манзилгоҳи — Навоий кўчаси, 18-уй. Транспорт: 1, 4, 8, 20-троллейбусларнинг; 7, 9, 11-трамвайларнинг, 18, 91-автобусларнинг «Шайхонтоҳур» бекати, метронинг «Пахтакор» станцияси.

Дўкон соат 10 дан 19 гача ишлайди, танаффус соат 14 дан 15 гача, дам олиш куни — якшанба.

«Ўзбекистон» фирмали савдо бирлашмаси.

КОРХОНАЛАР ТАШКИЛОТЛАР, БИРЛАШМАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ АГРЕГАТ ЗАВОДИ ҚУЙИДАГИ ЖИҲОЗЛАРНИ СОТАДИ:

Кўп шпинделли токарлик дастгоҳини, модели ДАМФ 6х125 — 2 та;
Доирали сайқал берувчи дастгоҳ, модели ЗА 161 — 1 та;
Гайка қирқувчи дастгоҳ, модели 2063 — 1 та;
Бўйлама фрезерлик дастгоҳи, модели 6622 — 1 та;
Горизонталь чўзиш дастгоҳи, модели 75510 — 1 та;
Горизонталь тобловчи машина, модели В-1134 — 1 та;
Ички сайқал берувчи дастгоҳ, модели ЗК 227 — 1 та;
Тиш йўнувчи дастгоҳ, модели 5Д833 — 1 та;
СЦПК қайчилари — 2 та;
Чўзувчи дастгоҳ, модели 7534 — 1 та;
Токарлик-револьверлик дастгоҳи, модели 1 п 365 — 1 та;
Винт қирқувчи токарлик дастгоҳи, рақамли программа билан бошқарилади, 16 к 20 Фз — 2 та;
Маромига етказувчи олмосли дастгоҳ, модели 009 — 578 — 1та;
Устки сайқал берувчи ярим автомат, модели ЗГ 95 Фз — 1 та;
Радиал-пармалаш дастгоҳи, модели 2А53;
Саккиз шпинделли токарлик ярим автомати, модели 1 К 282 — 1 та;
Саккиз шпинделли токарлик ярим автомати, модели 1283 — 1 та;
Йўнувчи дастгоҳ, модели ЗА662 — 1 та;
Маълумотлар олиш учун телефон: 48-68-26, 48-33-70.

Тошкент агрегат заводи.

САВДО-КЎРГАЗМАДА БАРЧАГА МОС ТЎҚУВЧИЛИК БУЮМЛАРИ

«Чилонзор» Марказий универсал магазинида 25-27 июль кунлари ўтадиган савдо кўргазмада хотин-қизлар, эркаклар ва болалар учун трикотаж либослар бўлади. Харидорларга Тошкентдаги «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси ўз маҳсулотларини ҳавола этади.

Савдо-кўргазманинг иш вақти — соат 9.00 дан 20.00 гача, танаффуси йўқ, дам олиш куни — якшанба.

«Чилонзор» Марказий универсал магазини.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

Футбол

«Пахтакор» иккинчи даврада

⊙ Футбол бўйича СССР чемпионатининг биринчи лига командалари 4 августдан иккинчи давра ўйинларини бошлашади. Тошкентнинг «Пахтакор» командаси 5 августда Сухумида «Динамо» футболчилари билан иккинчи даврнинг биринчи ўйинини ўтказади. 7 августда эса «Кубань» — «Пахтакор» ўйини бўлиб ўтади. Шундан сўнг 14 август куни Тошкентда «Пахтакор» футболчилари «Таврия» командасини қабул қилишади. 17 августда ҳам ўз майдонларида «Тирас» спортчилари билан куч синашади. 22 август куни Молдованинг «Нистру» футболчилари меҳмони бўлишади. 25 августда эса «Металлург» командаси билан майдонга чиқишади.

1 сентябрь куни «Пахтакор» футболчилари Ленинграднинг «Зенит» командасини қабул қилишади. 4 сентябрда эса Бокунинг «Нефтчи» футболчилари меҳмонимиз бўлишади. 13 сентябрда «Шинник» — «Пахтакор», 16 сентябрда «Геолог» — «Пахтакор» ўйинлари бўлиб ўтади. 23 сентябрда тошкентлик футболчилар ўз майдонларида «Кузбасс». 26 сентябрда эса Москванинг «Локомотив» футболчиларини қабул қилишади. 4 октябрда тошкентликлар ўз майдонларида «Спартак» футболчилари билан куч синашишади. Шундан кейинги учта ўйинни меҳмонда ўтказишади. 7 октябрда — «Котайк», 14 октябрда — Ставрополнинг «Динамо», 17 октябрда — «Ростсельмаш» командалари билан учрашишади.

Иккинчи давранинг сўнгги уч ўйинини пахтакорчилар Тошкентда ўтказишади. 25 октябрда Горькийнинг «Локомотив», 28 октябрда — «Факел» ва 4 ноябрда — «Қайрат» командаси билан куч синашишади.

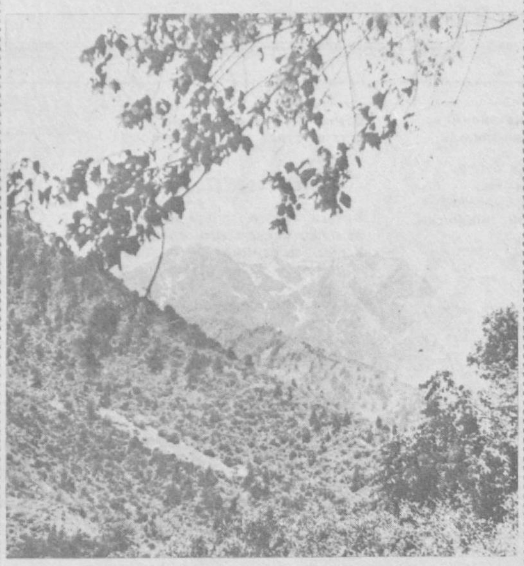

⊙ ЧИМЁН МАНЗАРАСИ. Р. Альбеков сурати.

Бир жиноят изидан

НИҚОБЛИ БОСҚИНЧИЛАР ҚЎЛГА ТУШДИ

ЭРТАЛАБ соат 7 дан 30 минут ўтганда уч номаълум шахс шаҳримиздаги Авангард кўчасида жойлашган уйларнинг бирида истиқомат қилувчи Феликс К. нинг дарвозаси олдида пайдо бўлди. Улар тезда эшик қўнғироғи тугмасини босдиларда ичкаридан овоз берилишини кутиб турдилар. Эшикнинг тирқишидан қараган уй эгаси ҳеч ким йўқлигидан таажжубланиб, астагина эшикни очди. Юзларига қора ниқоб кийиб олган кишилар кутилмаганда уни ичкари томон итариб кириб, эшикни ичкарисидан тамбаладилар.

Жиноятчилар қўлларидаги қирқма ов милтиқ, пичоқ ва нунчакни кўрган Феликс ўзини йўқотганича қотиб қолди. Ичкари уйдан чиққан рафиқаси ҳам эрининг ҳолатига тушди. Қароқчилар эр-хотинни ўзлари олиб келган арқон билан боғлашди. Кейин уйни тинтув қилиб пул ва қимматбаҳо тақинчоқларни қидира бошлашди. Бир неча дақиқа ўтар-ўтмас жиноятчилардан бири мамнунлик билан қоғозга ўралган бир даста пулни шерикларига кўрсатди. Буни кўрган шериклар янада тиришқоқлик билан тинтувни жадаллаштириб юборди. Бироз ўтгач, улардан бири қўли билан кетишга ишора қилди. Зум ўтмай безорилар кўздан йўқолди...

Тезда етиб келган оператив гуруҳ эр-хотиндан жиноят ҳақида сўраб-суриштирдида турли томонга жўнаб кетди. Уларга бир нарса — фақат жиноятчиларнинг устки кийимлари, бўй-бастлари маълум эди, холос. Барча районларнинг ички ишлар бўлимига ушбу жиноят ҳақида маълумотлар берилди. Қидирувлардан сўнг жиноятчилар тахминан шаҳримизнинг Чорсу даҳасидаги уйлардан бирида яшашлари аниқланди. Прокуратура томонидан тахмин қилинган уйда тинтув ўтказишга рухсат олинди. Маълумотлар ва тахмин тўғри чиқди, жиноятчилар ва таланган буюмлар гувоҳлар иштирокида ҳужжатлаштирилиб босқинчилар қўлларига кишан солинди.

Энди терговчи олдида тортиб олинган буюмлар кимларга тегишли эканлигини аниқлаш муаммолари турар эди. Бирин-кетин буюм эгалари аниқланди.

Уч қароқчи—жиноятчилар 28 апрель куни ҳар галгидек эрта тонгда шаҳарнинг Мардлик кўчасида истиқомат қилувчи С. никига девор орқали тушиб, унинг «Электроника» видеомагнитофони, 5 минг сўм пули ва «ВАЗ—2106» маркали «Жигули» автомобилини олиб, худди юқоридаги жиноят каби уй бекасини арқон билан қўл-оёғини боғлаб, ғойиб бўлган эканлар.

Шунингдек, тергов давомида улар 18 январь куни эрта тонгда шаҳарнинг «Қуёш нури» кўчасида истиқомат қилувчи биринчи гуруҳ ногирони Т. нинг уйига ҳам бостириб кириб, йиғиб қўйган 5 минг сўм пулини, 12 апрель тунги 3 ларда «Байроқ» кўчасида истиқомат қилувчи Р. исмли кишининг уйидан япон магнитофони ва 5 минг сўмга яқин пулни олиб кетганликлари аниқланди.

Шундай қилиб, қароқчиларнинг жиноятларига хотима ясалди. Аммо тергов давом этаяпти. ашёвий буюмлар ҳали кўп бўлганлигидан кимга тегишли ва қай йўл билан қўлга киритилганлиги аниқланмоқда. Баъзи бир хонадон эгалари эса қўрқибми ёки ўғирлатган буюмлари пешона тери билан топилмагани учунми ҳар қалай содир бўлган жиноят ҳақида хабар бермаганлар. Бу эса жиноятчиларга бошқа жиноятларни амалга оширишга йўл очиб берган.

Халқимизда «Касални яширсанг иситмаси ошкора қилади» деган бир мақол бор. Шундай экан, келинг дўстлар, иситмаси ошкор этмасдан туриб, касални даволайлик.

Ш. УМАРХОНОВ,
Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармасининг ходими.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ШАҲРИ АҲОЛИСИ ДИҚҚАТИГА!

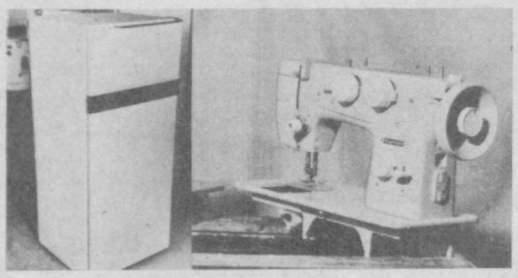

АГАР ТИКУВ ЁКИ ТЎҚУВ МАШИНАНГИЗ БУЗИЛИБ ҚОЛГАН БЎЛСА, ҲЕЧ ХАФА БЎЛМАНГ!

«РЕМБИТТЕХНИКА» БОШ КОРХОНАСИНИНГ ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ УСТАЛАРИ ҲАР ҚАНДАЙ НОСОЗЛИКЛАРНИ ТУЗАТИШДА СИЗГА ЯҚИНДАН

ЁРДАМ БЕРИШАДИ

Корхонада марказий диспетчерлик ишлаб турибди.

Сиз 55-39-00 телефонига қўнғироқ қилиб, буюртма беришингиз мумкин.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Полторацкий кўчаси, 89-уй (2, 3, 32, 57 «э», 80-автобусларнинг «Давлат автомобиль инспекцияси» бекати).

Олимлар ва мутахассислар диққатига!

«ВОСТОК»

ИЖОДИЙ РЕЖАЛАРИНГИЗНИ, ҚИЗИҚАРЛИ ҒОЯЛАРИНГИЗНИ АМАЛГА ОШИРИШГА

ЁРДАМ БЕРАДИ

Ёшларнинг «ВОСТОҚ» илмий-техника ижоди маркази хўжалик ҳисобидаги давлат фирмасидир. Фаолиятининг ташкилий-иқтисодий кўриниши олимлар ва мутахассисларнинг куч-ғайратидан имкони борича тўлиқ фойдаланиш имконини беради.

«ВОСТОҚ» марказининг мақсадлари илмий-техника муаммоларини ҳал этишнинг самарали ва одатдан ташқари ечимини топиш, фан ва техниканинг энг сўнгги ютуқларини, новаторлар ва ижодкор жамоаларнинг ихтиролари ва ишланмаларини жорий этиш ва халқ хўжалигида фойдаланишдан иборатдир.

Ёшларнинг «ВОСТОҚ» илмий-техника ижоди маркази қуйидагиларни амалга оширади: қидирув ва амалий илмий тадқиқотларни, тажриба-конструкторлик ишларини, тажриба-ишлаб чиқариш фаолиятини, самарали ишланмаларни кўпайтириш ва жорий этиш билан шуғулланади.

Марказ долзарб ва самарали ишланмалар жорий этилишини, зарур ҳолларда техника ва жиҳозларнинг янги турларини, янгича технологиялар ва материалларни яратишга доир катта тадқиқотларни молиявий таъминлайди. Узоқ муддатли дастурларни бажариш учун лабораториялар ва конструкторлик бюролари, тажриба-ишлаб чиқариш участкалари, кичик корхоналар, шунингдек фан-техника дастурларининг асосий йўналишлари бўйича секторлар ва филиаллар ташкил этилади.

Марказнинг маблағлари ҳисобидан, шунингдек патент-ахборот хизмати, олимлар ва мутахассисларнинг авторлик ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, экспертларнинг зарур маслаҳатлари билан таъминлаш ишлари амалга оширилади.

Марказ ходимлари қуйидагиларни ўз зиммаларига оладилар:

сизнинг ишланмаларингиздан манфаатдор бўлган буюртмачиларни излаш:

шартномаларни расмийлаштириш ва тузиш билан боғлиқ ташкилий масалаларни ҳал этиш;

ишларни биргаликда бажариш ва топширишга доир кооперация алоқаларини йўлга қўйиш шулар жумласидандир.

Биз билан ҳамкорлик қилиб сиз илмий-техника ғояларининг кўргазмалари ва ярмаркаларида иштирок этиш имконига эга бўласиз.

* * *

Марказ сизнинг ҳар қандай таклифингизни кўриб чиқишга тайёр.

Бизнинг манзилгоҳимиз: 700000, Тошкент, ГСП, Ю. Фучик кўчаси, 2-«а» уй.

Телефон 33-15-93.

Ёшларнинг «ВОСТОК» илмий-техника ижоди маркази.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

БУ НОН—ЭНГ МАЗАЛИ НОН!

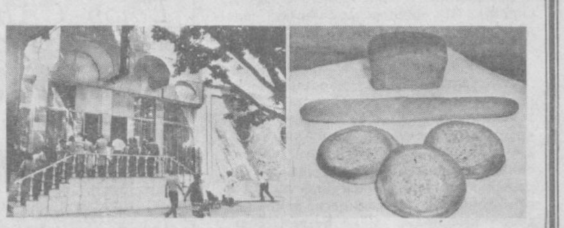

Уни Сиз 1-нон заводининг ихтисослашган магазинидагина харид қила оласиз.

Ўзига хос батон тушлик дастурхонингизда энг яхши нон бўлиб, иссиққина, ажойиб таъмли, иштаҳа қўзғовчи кусур-кусур қирраси кимга ёқмайди дейсиз!

Бизнинг магазинимизда Сиз бошқа нон заводларида ишлаб чиқарилган маҳсулотларни ва ёғли пишириқларни сотиб олишингиз мумкин.

«Ташкентхлебпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси.

Ўзбекистон ССР Нон маҳсулотлари вазирлиги.

КИНО

23 ИЮЛДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «ОНА БЎРИ», «БУЮК МУТТАҲАМ» (катта зал, 17.30, 20.45); «ЯНГИ ОРЛЕАНДАГИ ҚОТИЛЛИК» (кичик зал, 18, 20.00).

Чайка — «ЭЛЬВИРА — ҚОРОНҒУЛИК ҲОКИМАСИ» (тоқ соатларда ва 20.45 да).

Нукус — «ЧЎЗИЛГАН ҚАСОС» (18.30, 20.45).

Дружба — «ШИНА — ЧАНГАЛЗОРЛАР МАЛИКАСИ» (17, 18.30, 20.00); «АТЛАНТИДА ДОҲИЙЛАРИ» (20.40).

Восток — «ЧЎЗИЛГАН ҚАСОС» (18.30, 20.45).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «ЧЎЗИЛГАН ҚАСОС» (18.30, 21.00).

К. Ёрматов номли — «ОИЛА» (18.30, 20, 21.00).

Фестиваль (ёзги) — «ҚИЗИЛ ОЛТИН» (21.15).

24, 25 ИЮЛДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «ОНА БЎРИ», «БУЮК МУТТАҲАМ» (катта зал, 11, 14, 15, 17.30, 20.45); «ЯНГИ ОРЛЕАНДАГИ ҚОТИЛЛИК» (кичик зал, 12, 14, 16, 18, 20.00).

Чайка — «ЭЛЬВИРА — ҚОРОНҒУЛИК ҲОКИМАСИ» (тоқ соатларда ва 20.45 да).

Нукус — «ЧЎЗИЛГАН ҚАСОС» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45).

Дружба — «ШИНА — ЧАНГАЛЗОРЛАР МАЛИКАСИ» (11, 12, 13.30, 14.30, 17, 18.30, 20.00); «АТЛАНТИДА ДОҲИЙЛАРИ» (16, 20.40).

Восток — «ЧЎЗИЛГАН ҚАСОС» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45).

Ю. А. ГАГАРИН НОМЛИ 98-ШАҲАР МАКТАБ-ИНТЕРНАТИ **1-СИНФГА**

Тошкент шаҳрида истиқомат қилувчи ўқувчиларни

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЎҚУВ ТАЪЛИМИ ЎЗБЕК ТИЛИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Ҳужжатлар 20 августгача қабул қилинади. Ўқувчилар 5 маҳал иссиқ овқат, кийим-бош ва ўқув жиҳозлари билан таъминланадилар.

Таълим ва болаларни боқиш учун тўланадиган ҳақ оилаларнинг моддий аҳволига боғлиқ.

Справкалар юзасидан қуйидаги телефонлар орқали мурожаат қилинсин: 42-35-34, 42-50-61.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, 42-алоқа бўлими, Октябрь ноҳияси, Кўкча дарвоза, Архангельская кўчаси, 27-уй. («Комсомол» метро станциясидан қатновчи 27, 62-автобуслар; 8, 15-трамвайларнинг «Кўкча» дарвозаси» бекати).

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ МАОРИФИ ВАЗИРЛИГИ
ШАҲАР ХАЛҚ МАОРИФИ БОШҚАРМАСИ

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Тошкент шаҳар 37-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ «Ташметрострой» қурилиш тресги учун қуйидаги ихтисослар бўйича

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

9-СИНФ АСОСИДА

электр-газ пайвандчи, плитка билан кошинловчи, бўёқчи-сувоқчи, назорат-ўлчов асбоблари ва автоматикаси оператори, автослесарь.

Ўқув машғулотлари ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

ЎҚИШ МУДДАТИ 2 ва 3 ЙИЛ.

Билим юртини муваффақиятли тугатган ўқувчиларга олий ўқув-юртларига, техникумларга киришга йўлланмалар берилади.

11-СИНФ АСОСИДА

электр-газ пайвандчи, 94 сўм ҳажмида стипендия билан таъминланадилар. Ўқиш муддати 6 — 10 ой. Ўқишга ҳарбий хизматни ўтаб қайтганлар ва Тошкент шаҳрида пропискага эга бўлганлар қабул қилинади.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: билим юрти номига ариза, маълумоти ҳақида гувоҳнома.

Билим юрти манзили: Чилонзор ноҳияси, 20 квартал, 35-уй (50, 78-автобуслар, С. Раҳимов метро станциясидан 17-трамвай).

Телефон: 76-89-05.

Ўқиш муддати: 9-синф маълумотига эга бўлганлар учун — 3 йил, 11-синф маълумотига эга бўлганлар учун —1 йил, Совет Армияси сафида 2 йиллик хизмат бурчини ўтаб келганлар учун — 6 ой.

Билим юртининг кечки бўлимида ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда газ-электр-пайвандчи касби бўйича 6 ойлик курс ташкил қилинган.

Манзилимиз: Тошкент шаҳар, Киров райони, Юнусобод даҳаси, Муродов кўчаси, 9-уй (телефон 21-10-79). 67э, 9, 167-автобусларнинг «8-АТП»; 8, 82, 83-автобусларнинг «5-кўп ихтисосли болалар касалхонаси» бекатлари.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

Х. З. КАЛОНОВ НОМИДАГИ ОЛИЙ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Янги ахборот технология (ЯАТ)лар ва бошқарувни ҳужжатлар билан таъминлаш (НИТ) соҳаларидаги касбларни эгаллашни истаган барчага Х. З. Калонов номидаги олий ҳунар билим юрти педагогик технологияларининг янги кўринишларини тавсия этади.

Олий ҳунар билим юрти ўқувчилар ва талабаларга интеграл ва кўптенгламали ўқув планлари, шахсий ўқув плани фанларини танлаш, фанлар бўйича ақлий тараққиёт даражасини аниқлаш мақсадида ишлатиладиган стандарт топшириқлар бериш, руҳшунослик-педагогика диагностикаси ва ҳоказолар каби таълимнинг янги системасини таклиф этади.

Олий ҳунар билим юрти фаолиятининг бош мезони — узлуксиз касб-ҳунар ва ҳар бир йили — бу эгалланган касб-ҳунар ва ўз куч-қуввати-ю билимларини халқ хўжалигига тадбиқ этиш учун ишлаб чиқаришга кетиш имконияти демакдир. Ҳар бир йил — таълимнинг навбатдаги босқичидаги конкурсида иштирок этиш демакдир.

Билим юрти ўз ўқувчилари ва талабаларига ЯАТ ва НИТ—ОТ соҳасида ишчидан тортиб то муҳандислик малакасигача бўлган бир неча ихтисосларни эгаллаш имкониятини яратади.

ЎҚИШ МУДДАТИ 1 ЙИЛДАН 6 ЙИЛГАЧА.

Тошкент шаҳрида пропискада турувчи, ўрта мактабларнинг 9 ва 11-синфларини битирган шахслар ўқишга қабул қилинадилар.

ЎҚИШ ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Кириш имтиҳонлари ўрнига абитуриентларга фанлар бўйича уларнинг ақлий тараққиёт даражаларини аниқлаш мақсадида стандарт топшириқлар берилади ва руҳшунослар суҳбатидан ўтиш тавсия этилади.

Ҳужжатлар 15 августгача қабул қилинади.

34-55-73, 34-55-51 телефонлари орқали қўшимча маълумотлар олиш мумкин.

Манзилимиз: 700084, Тошкент шаҳри, Хуршид кўчаси, 45-уй (10 «э», 44, 56, 85 «э», 88, 179-автобусларнинг «Семашко номли институт» бекати).

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги
Тошкент шаҳар халқ таълими бошқармаси

А. А. ХЎЖАЕВ НОМЛИ 12-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Тошкент шаҳри мактаб ўқувчилари ва йигит-қизларни 1990—1991 ўқув йили учун

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ТОШКЕНТ ҚУРИЛИШЛАРИДА ИШЛАШ УЧУН ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА МАЛАКАЛИ ИШЧИЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ:

бўёқчи-сувоқчи-кошинкор, бадиий безак бўйича сувоқчи, ғишт терувчи — пўлат ва темир бетонли қурилмалар йиғувчи (монтажчи), дурадгор — паркетчи-ойнасоз, электр-газ пайвандчи-ҳайдовчи, кошинкор-плитачи-мозаикачи, слесарь-сантехник (ўқиш муддати 6 ой, 1 йил, 2 йил), бетончи-қолипчи (ўқиш муддати 5 ой).

Ўқиш давомида талабалар 3 маҳал бепул овқат, кийим-бош билан таъминланадилар.

Ўқишни тугатганларга ўрта маълумоти тўғрисида ва ҳунар ўрганганлиги ҳақида диплом ҳамда мутахассислик (разряди) даражаси берилади.

Ишлаб чиқариш тажрибаси (практикаси) даврида меҳнат ҳақининг 50 фоизи тўланади.

5—6 ойлик группаларда ўқиш учун 10 синф ҳажмида маълумотлилар ҳамда Совет Армияси сафларида хизмат қилиб қайтганлар қабул қилинади. Уларга ҳар ойда 66 сўм стипендия тўланади.

Билим юртида ўқиш узлуксиз иш стажига киради. Талабалар учун ҳаваскорлик тўгараклари ва фан тўгараклари, 13 хил спорт секциялари ишлаб турибди.

МАШҒУЛОТЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Ўқишни имтиёзли диплом билан тугаллаганлар олий ва ўрта махсус ўқув юртларига конкурссиз қабул қилинадилар.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ариза, таржимаи ҳол, туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақидаги гувоҳнома, мактабдан характеристика, яшаш жойидан справка, 236-формадаги медицина справкаси, 6 дона 3х4 см. катталикдаги фотосурат.

Бизнинг қўнимгоҳимиз: 700131, Тошкент шаҳри, А. Икромов райони, 26-квартал, 1-уй (3, 187-автобусларнинг 12-квартал, 4, 9, 17-трамвайларнинг «30 поликлиника» бекатлари). Телефонлар: 76-27-56, 76-36-58.

Тошкент вилояти Орджоникидзе районидаги кечки-сиртқи 4-ўрта умум таълим мактаби томонидан **Вахидов Абдуразак Тешабоевич** номига берилган 688076 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

ЭЛЕКТРОНИКА—МЎЪЖИЗА ЭМАС, ЗАМОНАМИЗНИНГ ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ...

Ҳозирги ҳаётимизни электрон асбобларсиз тасаввур қилиш қийин. Ҳамма соҳада, ишлаб чиқариш корхоналарида ва кундалик ҳаётимизда ишлатиладиган жиҳозларда электрон асбоблари бизга ҳамроҳдир.

57-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

радиоэлектроника корхоналари ва радиоэлектрон асбобларни тузатувчи устахоналар учун қуйидаги касблар бўйича

ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАРНИ ТАЙЁРЛАЙДИ:

кичик жадвалларни йиғувчи, фотолитография оператори, диффузион мосламалар оператори, радиоэлектрон жиҳозларни созловчи, радиоэлектрон жиҳозларни йиғувчи, ярим ўтказгич дастгоҳларни созловчи, радиотелевизион жиҳозларни тузатувчилар.

ДИҚҚАТ!

Иситиш мавсумига тайёргарлик ишлари олиб борилиши муносабати билан

1990 ЙИЛ 24 ИЮЛЬ КУНИ СОАТ 00 ДАН 24 ГАЧА.

Чилонзор даҳасидаги 6, 8, «Ц», 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15«А», 15, 16, 17, 18, 19, 20, 20«А» мавзелари, «Ал-Хоразмий» ва Домбробод даҳаларига

ИССИҚ СУВ БЕРИШ ТЎХТАТИЛГАН ҲОЛДА
5-«ЧИЛОНЗОР» ИССИҚЛИК МАРКАЗИ
ЎЧИРИБ ҚЎЙИЛАДИ.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 62-68-38, 62-65-55.

«Ўзбекэнерго» ишлаб чиқариш бирлашмасининг Тошкент иссиқлик-электр маркази.

Тошкент «Матбуот» полиграфия ишлаб чиқариш бирлашмаси маъмурияти, партия ва касаба уюшмаси ташкилотлари бирлашма касаба уюшмаси ташкилотининг раиси

Шокир Иброҳимович ИБРОҲИМОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Тошкент шаҳридаги «Орзу» чарм-атторлик ва спорт буюмлари бирлашмаси маъмурияти, партия, касаба ва комсомол уюшмалари партия ташкилотининг котиби Ҳ. Ф. Қорабоевга отаси

Файзулла ҚОРАБОЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми

(«Вечерний ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек ва рус тилларида мустақил чиқади.

Р. — 02464.
140.390 нусхада чоп этилади. Индекс 64690. Д—2201.
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.